

**PROGRAMES D'ASSIGNATURES
1997-98**

Facultat de Filosofia

ÍNDIX

PRIMER CICLE

Antropologia Filosòfica I	A1 i B1	1
Antropologia Filosòfica I	A2	2
Antropologia Filosòfica II	A1 i B1	3
Antropologia Filosòfica II	A2	4
Ètica I	A1	5
Ètica I	A2	6
Ètica I	B1	7
Ètica II	A1	8
Ètica II	A2	9
Ètica II	B1	10
Introducció a la Lògica I	A1, A2 i B1	11
Introducció a la Lògica II	A1, A2 i B1	12
Filosofia del Llenguatge I	A1, A2 i B1	13
Filosofia del Llenguatge II	A1, A2 i B1	15
Història de la Filosofia Antiga I	A1 i B1	16
Història de la Filosofia Antiga I	A2	18
Història de la Filosofia Antiga II	A1 i B1	19
Història de la Filosofia Antiga II	A2	21
Història de la Filosofia Moderna I	A1, A2 i B1	22
Història de la Filosofia Moderna II	A1, A2 i B1	23
Teoria del Coneixement I	A1	24
Teoria del Coneixement I	A2	25
Teoria del Coneixement I	B1	26
Teoria del Coneixement II	A1	27
Teoria del Coneixement II	A2	28
Teoria del Coneixement II	B1	29
Filosofia de la Cultura I	A1 i B1	30
Filosofia de la Cultura II	A1 i B1	31
Teories Ètiques I	A1 i B1	33
Teories Ètiques II	A1 i B1	34
Filosofia Social I	A1 i B1	35
Filosofia Social II	A1 i B1	36
Història de la Filosofia Medieval I	A1	37
Història de la Filosofia Medieval I	B1	38

Història de la Filosofia Medieval II	A1	39
Història de la Filosofia Medieval II	B1	40
Història de la Filosofia del Renaixement I	A1 i B1	41
Història de la Filosofia del Renaixement II	A1 i B1	42
Lògica I	A1 i B1	43
Lògica II	A1 i B1	44
Història de la Ciència I	A1 i B1	45
Història de la Ciència II	A1 i B1	46
Filosofia de la Naturalesa I	A1 i B1	47
Filosofia de la Naturalesa II	A1 i B1	48
Filosofia de la Història I	A1 i B1	49
Filosofia de la Història II	A1 i B1	50

SEGON CICLE TRONCALS

Filosofia Contemporània I	A1, A2 i B1	51
Filosofia Contemporània II	A1, A2 i B1	53
Estètica I	A1	55
Estètica I	A2	56
Estètica I	B1	58
Estètica II	A1	59
Estètica II	A2	60
Estètica II	B1	61
Filosofia de la Ciència I	A1	62
Filosofia de la Ciència I	B1	63
Filosofia de la Ciència II	A1	64
Filosofia de la Ciència II	B1	65
Filosofia Política I	A1	66
Filosofia Política I	A2	67
Filosofia Política I	B1	69
Filosofia Política II	A1	70
Filosofia Política II	A2	71
Filosofia Política II	B1	73
Metafísica I	A1	74
Metafísica I	A2	75
Metafísica I	B1	76
Metafísica II	A1	77
Metafísica II	A2	78
Metafísica II	B1	79

SEGON CICLE OPTATIVES

2.1 Antropologia Filosòfica Contemporània		
Antropologia Filosòfica Contemporània: Sartre i Camus	A1 i B1	80
Antropologia Filosòfica Contemporània: Lectura de Maria Zambrano	A1 i B1	81
2.2 Estètica		
Estètica: Estètica del Romanticisme Anglès	B1	82
Estètica: Dimensions de l'experiència estètica	A1	83
2.3 Ètica		
Sòcrates: Ètica i Política	A1	84
Bioètica	A1	85
Les Ètiques de la Il·lustració Escocesa	B1	86
Teories sobre la Llei Natural	B1	87
2.4 Filosofia Contemporània		
Història de la Filosofia Contemporània: Vida, Política i Art	B1	88
Història de la Filosofia Contemporània: Els Situacionistes	B1	89
Història de la Filosofia Contemporània: Art i Filosofia	B1	90
Història de la Filosofia Contemporània: Teories de l'experiència	A1	91
Història de la Filosofia Contemporània: La teoria gadameriana del llenguatge	A1	92
Història de la Filosofia Contemporània: L'àmbit de la "Raó Poètica"	A1	93
2.5 Filosofia de la Ciència		
Temes de Filosofia de la Ciència: Ciència, Tecnologia i Societat III	A1	94
Temes de Filosofia de la Ciència: Ciència, Tecnologia i Societat IV	A1	95
2.6 Filosofia de la Natura		
Temes de Cosmologia: Lectura del <i>De Anima</i> d'Aristòtil	A1	96
Temes de Cosmologia: Lectura de la <i>Física</i> d'Aristòtil	A1	97
2.7 Filosofia del Llenguatge		
Temes de Filosofia del Llenguatge: Els problemes de la Filosofia: una perspectiva analítica	A1	98
Temes de Filosofia del Llenguatge: Actituds proposicionals	B1	100
2.8 Filosofia Política		
Estat Modern i Democràcia	A1	101
Justícia, Política i Mercat	A1	102
Qüestions de Bioètica	B1	103
Comunitat i Poder	A1	104
2.9 Història de la Ciència		
Temes d'Història de la Ciència: La ciència en el segle XVIII	A1	105
2.10 Història de la Filosofia		

Temes d'Història de la Filosofia:		
Tragèdia Àtica i Filosofia, I	B1	106
Temes d'Història de la Filòsofia:		
Tragèdia Àtica i Filosofia, II	B1	108
Temes d'Història de la Filosofia: La República de Plató, I.	A1	110
Temes d'Història de la Filosofia: La República de Plató, II	A1	111
Temes d'Història de la Filosofia:		
Arnau de Vilanova i Filosofia III	B1	112
Temes d'Història de la Filosofia:		
Arnau de Vilanova i Filosofia IV	B1	114
Temes d'Història de la Filosofia: Entorn de la memòria	A1	116
Temes d'Història de la Filosofia: La fenomenologia de		
Heidegger com "analítica ontològica del Dasein"	A1	117
Temes d'Història de la Filosofia: Qüestions Kantianes	B1	118
Temes d'Història de la Filosofia:		
El capgirament del Transcendentalisme	B1	119
Temes d'Història de la Filosofia:		
L'Enciclopèdia de Hegel I (Lògica)	A1	121
Temes d'Història de la Filosofia:		
L'Enciclopèdia de Hegel II i III (Natura i esperit)	A1	122
2.11 Història i Filosofia de la Lògica		
Temes d'Història i Filosofia de la Lògica:		
El naixement de la Lògica Contemporània	A1	123
Temes d'Història i Filosofia de la Lògica:		
Teorema de Completesa	A1	124
2.12 Lògica		
Temes de Lògica: Teoria Bàsica de Conjunts		
	B1	125
Temes de Lògica: Teoria Axiomàtica de Conjunts		
	B1	126
Temes de Lògica: Teorema d'Incompletesa de Gödel		
	B1	127
Temes de Lògica: Computabilitat i Decidibilitat		
	B1	128
2.13 Metafísica		
Teologia Natural: Ateisme i Existència de Déu		
	B1	129
Teologia Natural: Déu, Món i Home		
	B1	130
Qüestions de Metafísica: Metafísica i Religió		
	A1	131
Qüestions de Metafísica: La Filosofia de la Religió		
	A1	132
2.14 Teoria del Coneixement		
Teoria de la Racionalitat: Mètode i Filosofia		
Primera en les Filisofies del s. XVII	B1	133
Teoria de la Racionalitat: Ment i Extensió		
en les Filisofies del s. XVII	B1	134
Crítica del Coneixement: Introducció a la		
Fenomenologia de Husserl	A1	135
Assignatures optatives de 2n cicle previstes per al curs 1998-99		136

Antropologia Filosòfica I**Matèria:** *Antropologia***Cicle:** I**Tipus:** *Troncal*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 3*   *Pràctiques 1*   *Despatx —***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *José María Ortega (A1) i Octavi Piulats (B1)***Llengua:** *castellà (A1), català (B1)***Grup:** A1 i B1**Objectius**

La primera part d'aquest curs estarà centrada en transmetre a l'alumne el món de l'antropologia filosòfica en relació amb els coneixements de les ciències humanes; i la segona part consistirà en la presentació dels models de la filosofia de l'home dins de la cultura i la filosofia fins al segle XVII.

Temari

1. Estatut del discurs antropològic filosòfic: objecte i mètode de l'antropologia filosòfica
2. Antropologia filosòfica i filosofia de la cultura
3. Antropologia filosòfica i ciències humanes (biologia, psicologia, sociologia i antropologia cultural)
4. L'origen de la subjectivitat humana i el problema del "jo"
5. La problemàtica dels límits i la finitud en l'home
6. La relació home-natura (subjecte-objecte)

Bibliografia bàsica

- GONZÁLEZ, A. *La pregunta por el hombre*. Barcelona: PPU, 1988.
 HARRIS, M. *Introducción a la antropología general*. Madrid: Alianza Editorial, 1981.
 MOREY, M. *El hombre como argumento*. Barcelona: Anthropos, 1987.
 PARIS, C. *El animal cultural*. Barcelona: Ed. Crítica, 1992.
 SAN MARTÍN, J. *En sentido de la filosofía del hombre*. Barcelona: Ed. Anthropos, 1988.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Les pràctiques del Grup B1 es realitzaran dimarts de 15-16 en lloc de dimecres de 18-19.

Antropologia Filosòfica I

Matèria: *Antropologia* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx —*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Francesc Pereña i Blasi*
Llengua: *castellà* **Grup:** A2

Objectius

1. Introducció als problemes de la caracterització i la demarcació de la reflexió filosòfica sobre l'home.
2. Primera aproximació històrica.

Temari

1. Introducció: el problema de l'home com a problema filosòfic
  - a) L'antropologia filosòfica i les altres antropologies
  - b) L'antropologia filosòfica i les altres branques de la filosofia
2. Perspectiva històrica
  - a) Els orígens: el "Genesi" i el mite de Prometeu
  - b) La concepció clàssica grega: Sofistes, Sòcrates, Plató
  - c) L'humanisme materialista d'Epicur
  - d) Descartes: el problema ment-cos

Bibliografia bàsica

CASSIRER, E. *Antropología Filosófica*. Mèxic: FCE, 1948.
 DESCARTES, R. *Discurs del mètode*. Barcelona: Ed. 62, 1996.
 DESCARTES, R. *Meditaciones metafísicas*. Madrid: Alfaguara, 1977.
 DIÒGENES LAERCI. *Vida de Epicuro*. Edicions de la Universitat de Barcelona, 1981.
 GARCÍA GUAL, C. *Prometeo, mito y tragedia*. Madrid: Hiperión, 1979.
 MOREY, M. *El hombre como argumento*. Barcelona: Anthropos, 1986.
 PLATÓ. *Apologia de Socrates, Critó, Eutífró, Protàgores*. Barcelona: Ed. 62, 1992.
 ----- *Diálogos*. Madrid: Gredos, 1986 (vol. 3).

Sistema d'avaluació

Examen al final del semestre

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Les pràctiques es realitzaran els dilluns de 8 a 9 en lloc de dimecres d'11 a 12.

Antropologia Filosòfica II

Matèria: *Antropologia* **Cicle:** I
Tipus: *troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *José María Ortega (A1) i Octavi Piulats (B1)*
Llengua: *castellà (A1), català (B1)* **Grup:** A1 i B1

Objectius

L'objectiu del curs se centra en l'exposició històrica de la filosofia de caràcter antropològic en el segle XIX i la reconstrucció dels models històrics d'antropologia filosòfica en el segle XX.

Temari

1. Kant i les preguntes antropològiques
2. Antropologia en Herder, Goethe i Hegel
3. L'antropologia materialista: Feuerbach i Marx
4. Dos models d'inversió antropològica: Shopenhauer i Nietzsche
5. L'antropologia filosòfica i la tradició fenomenològica: Scheler
6. Models actuals d'antropologia filosòfica: Plessner, Gehlen i Rothacker

Bibliografia bàsica

FEUERBACH, L. *La esencia del cristianismo*. Salamanca: Sígueme, 1988.
 GEHLEN, A. *El hombre*. Salamanca: Sígueme, 198.
 HEIDEGGER, M. *Carta sobre el humanismo*. Madrid: Taurus, 1970.
 MARX, K. *Manuscritos económico-filosóficos*. Madrid: Alianza Editorial, 1980.
 PLESSNER, H. *Die Stufen des Organischen und der Mensch*. Berlín: W. de Gruyter, 1965.
 SCHELER, M. *El puesto del hombre en el cosmos*. Buenos Aires: Losada, 1976.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Les pràctiques del Grup B1 es realitzaran dimarts de 15-16 en lloc de dimecres de 18-19

Antropologia Filosòfica II

Matèria: Antropologia **Cicle:** I
Tipus: Troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 **Pràctiques 1** **Despatx** —
Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura
Professorat: Francesc Pereña Blasi
Llengua: català **Grup:** A2

Objectius

1. Presentar el model major del pensament antropologicofilosòfic del s. XIX en la seva relació crítica amb el model de la filosofia anterior.
2. Seguiment del debat entre tres grans pensadors del s. XX sobre el problema de la relació entre antropologia i filosofia.

Temari**I. Segle XIX**

- a) La filosofia a la mort de Hegel
- b) Feuerbach: antropologia filosòfica com a "filosofia del futur"
- c) Feuerbach i Marx

II. Segle XX

- a) El programa de Scheler
- b) L'"animal simbòlic" de Cassirer
- c) Heidegger: la qüestió de l'home i la "qüestió de l'ésser". "Analítica de l'existència" com a "ontologia fonamental"
- d) Existència com a "ésser-en-el-món"
- e) Antropologia i filosofia: Cassirer, Heidegger

Bibliografia bàsica

CASSIRER, E. *Antropologia filosòfica*. Mèxic: FCE, 1948
 FEUERBACH, L. *Manifestos antropològics*. Barcelona: Laia, 1984
 GARCIA BACCA, J. D. *Antropologia filosòfica contemporània*. Barcelona: Anthropos, 1982
 HEIDEGGER, M. *El ser y el tiempo*. Mèxic: FCE
 ----- *Kant y el problema de la metafísica*. Mèxic: FCE, 1986
 LÖWTH, K. *De Hegel a Nietzsche*. Buenos Aires: Sudamericana, 1968
 MARX, K. *Manuscrits econòmic-filosòfics*. Barcelona: Edicions 62, 1991
 ENGELS, F. *La ideologia alemanya*. Barcelona: Laia, 1987
 SCHELER, M. *El puesto del hombre en el cosmos*. Buenos Aires: Losada, 1976

Sistema d'avaluació

Examen al final del semestre

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Les pràctiques es realitzaran els dilluns de 8 a 9 en lloc de dimecres d'11 a 12.

Ètica I

Matèria: Ètica **Cicle:** I
Tipus: troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 **Pràctiques 1** **Despatx** —
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Margarita Boladeras Cucurella
Llengua: català **Grup:** A1

Objectius

1. Coneixement dels conceptes bàsics
2. Lectura d'autors fonamentals i contextualització de les seves obres
3. Projectió contemporània

Temari

- * 1. Persona i societat: el conflicte moral. Sentiment moral i raonament moral. Consciència. Llibertat
- * 2. Valors i cultura. La crítica de Nietzsche. Relativismes contemporanis
- * 3. La natura humana. La recerca del bé i la felicitat. Diferents teories ètiques: Aristòtil, Epicur, l'utilitarisme
- * 4. L'universalisme kantian. Autonomia
- * 5. Desenvolupament de la personalitat i judici moral. Ètiques deontològiques

(*) Temes comuns als tres grups d'Ètica.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Ètica nicomàquea. Ètica eudèmia*. Madrid: Gredos, 1985.
 EPICUR. *Sobre la felicitat*. Barcelona: Ed. 62, 1995.
 KANT, I. *Fundamentación de la metafísica de las costumbres*. Madrid: Espasa Calpe.
 MILL, J. S. *Utilitarismo*. Madrid: Alianza, 1984.
 NIETZSCHE, F. *Més enllà del bé i del mal*. Barcelona: Ed. 62.

Sistema d'avaluació

Dos comentaris de text al final del semestre.

Ètica I

Matèria: Ètica **Cicle:** I
Tipus: Troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx —
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Margarita Mauri Álvarez
Llengua: català **Grup:** A2

Objectius

Introduir l'alumne en el sistema ètic d'Aristòtil amb la finalitat que assoleixi un domini conceptual i terminològic d'aquest sistema.

Temari

- * 1. Introducció: definició, metodologia i relació de l'ètica amb d'altres ciències
- * 2. Les tres activitats de l'home segons Aristòtil
- * 3. El bé
- 4. El fi
- * 5. La felicitat
- * 6. La llei moral
- * 7. La naturalesa humana
- * 8. Els actes humans
- * 9. La consciència
- 10. La virtut

(*) Temes comuns als tres grups d'Ètica.

Classes pràctiques: lectura de textos, bàsicament d'Aristòtil.

Bibliografia bàsica

- ARISTÒTIL. *Ètica a Nicómaco*. Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1981.
 [Traducció de J. Marías].
 ARANGUREN, J. L. *Ètica*. Madrid: Revista de Occidente, 1986.
 PIEPER, A. *Ètica y moral*. Barcelona: Crítica, 1991.
 SIMON, R. *Moral*. Barcelona: Herder, 1972.

Sistema d'avaluació

1. Examen final.
2. Lectures obligatòries.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Els criteris de correcció en l'examen seran els següents:

1. Ús adequat de la terminologia filosòfica
2. Precisió conceptual
3. Presentació formal i ortogràfica correcta.
4. Adequació pregunta-resposta

Ètica I

Matèria: Ètica **Cicle:** I
Tipus: Troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx —
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Norbert Bilbeny
Llengua: català **Grup:** B1

Temari

- * 1. Etimologia i història dels conceptes d'ètica i moral
- * 2. La distinció entre ètica i moral
- * 3. Constitució del saber pràctic i de l'objecte de l'ètica
- 4. El fet de la moralitat
- * 5. L'elecció moral
- * 6. La raó pràctica
- 7. La consciència moral
- 8. El judici i els judicis morals
- 9. La crítica escèptica dels judicis morals (Hume)
- * 10. La fal·làcia naturalista (Moore)
- * 11. El desig en l'ètica

(*) Temes comuns als tres grups d'Ètica.

Bibliografia bàsica

- ARANGUREN, J. L. *Ètica*. Alianza.
 ARISTÒTIL. *Ètica nicomàquea*. Gredos.
 BILBENY, N. *Aproximació a la Ètica*. Ariel.
 KANT, I. *Fonamentació de la metafísica dels costums*. Laia i Espasa-Calpe.
 MACINTYRE, A. *Historia de la Ètica*. Paidós.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball opcional.

Ètica II

Matèria: Ètica Cicle: I
Tipus: Troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 **Pràctiques 1** **Despatx** —
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Margarita Boladeras Cucurella
Llengua: català Grup: A1

Objectius

1. Coneixement dels conceptes bàsics
2. Lectura d'autors fonamentals i contextualització de les seves obres
3. Present i futur de la reflexió moral

Temari

- * 1. Ètica, vida i coneixement científic. Accions, passions, raons. La justícia
- * 2. Descripcionisme i prescriptivisme
- * 3. Filosofia analítica. Intuïcionisme
- 4. Fenomenologia. Els existencialistes i la moral
- 5. Ètiques discursives: K. O. Apel i J. Habermas
- 6. La projecció contemporània de l'anomenada "ètica pràctica"

(*) Temes comuns als tres grups d'Ètica.

Bibliografia bàsica

BOLADERAS, M. *Libertat y tolerancia*. Barcelona: Publicacions de la UB, 1993.
 HABERMAS, J. *Conciencia moral y acción comunicativa*. Barcelona: Península, 1985.
 MOORE, G. E. *Principia Ethica*. Barcelona: Paidós, 1990.
 SARTRE, J. P. *L'existencialisme és un humanisme*. Barcelona: Laia-Ed. 62.

Sistema d'avaluació

Dos comentaris de text al final del semestre.

Ètica II

Matèria: Ètica Cicle: I
Tipus: troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 **Pràctiques 1** **Despatx** —
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Margarita Mauri Álvarez
Llengua: català Grup: A2

Objectius

Aconseguir que l'alumne tingui una visió històrica dels principals sistemes ètics, de les preguntes a què donen resposta i de les relacions de continuïtat-oposició que mantenen entre si.

Temari

1. L'estoïcisme
2. L'epicureisme
3. L'ètica medieval
4. L'ètica de Spinoza
5. El sentimentalisme escocès
- * 6. L'ètica formal: I. Kant
7. L'ètica axiològica de M. Scheler
8. L'ètica de l'existencialista: J. P. Sartre
9. La filosofia moral contemporània: intuïcionisme, emotivisme, prescriptivisme, utilitarisme, ètica de situació, pragmatisme, ètica dialògica, neoaristotelisme i relativisme

(*) Temes comuns als tres grups d'Ètica.

Classes pràctiques: lectura dels textos dels autors inclosos en el programa.

Bibliografia bàsica

FOOT, Ph. *Teorías sobre ética*. Madrid: FCE, 1974.
 HUDSON, W. D. *La filosofía moral contemporánea*. Madrid: Alianza, 1974.
 LE SENNE, R. *Tratado de moral general*. Madrid: Gredos.
 MACINTYRE, A. *Història de l'ètica*. Barcelona: Paidós, 1988.

Sistema d'avaluació

1. Examen
2. Treball

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Els criteris de correcció en l'examen seran els següents:

1. Expressió clara, acurada i precisa
2. Ús del vocabulari propi de cada autor
3. Adequació pregunta-resposta
4. Presentació formal i ortogràfica correcta

Ètica II**Matèria:** Ètica**Cicle:** I**Tipus:** *Troncal*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** 2n semestre**Hores setmanals:** *Teòriques 3*   *Pràctiques 1*   *Despatx —***Departament:** *Filosofia Teorètica i Pràctica***Professorat:** *Norbert Bilbeny García***Llengua:** *castellà***Grup:** B1**Temari**

- * 1. El deure moral. Obligació moral i legal
- * 2. Les regles morals: estructura
- 3. Les regles morals: formació psicològica i social
- * 4. Màximes i lleis. L'imperatiu categòric
- 5. L'autonomia moral
- 6. L'heteronomia moral
- * 7. El concepte de *bé moral*
- 8. El que és bo des de la perspectiva de la perfecció (Plató)
- * 9. El que és bo des de la perspectiva de la felicitat (Aristòtil, Mill)
- * 10. El que és bo des de la perspectiva de l'autonomia (Kant)
- 11. La llibertat

(*) Temes comuns als tres grups d'Ètica.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Ètica Nicomàquea*. Gredos.
 ARANGUREN, J. L. *Ètica*. Alianza.
 BILBENY, N. *Aproximació a la Ètica*. Ariel.
 KANT, I. *Fonamentació de la metafísica dels costums*. Laia i Espasa-Calpe.
 MACINTYRE, A. *Historia de la Ètica*. Paidós.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball opcional.

Introducció a la Lògica I**Matèria:** Lògica**Cicle:** I**Tipus:** *Troncal*   **Crèdits:** 7.5   **Període lectiu:** 1r semestre**Hores setmanals:** *Teòriques 3*   *Pràctiques 1*   *Despatx 1***Departament:** *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència***Professorat:** *C. Badesa (A1), J. Bagaria (A2) i Ramon Jansana (B1)***Llengua:** *castellà (A1 i B1), català (A2)***Grup:** A1, A2 i B1**Objectius**

El curs té dues parts. A la primera, s'hi exposa el fragment més bàsic de la lògica clàssica: la lògica d'enunciats. A la segona, s'hi introdueix l'àlgebra elemental de conjunts i les aplicacions a la lògica.

Temari

1. Introducció
2. la lògica d'enunciats: sintaxi
3. La lògica d'enunciats: semàntica
4. Àlgebra elemental de conjunts
5. Raonaments sil·logístics

Bibliografia bàsica

DEAÑO, A. *Introducción a la lógica formal*. Madrid: Alianza Universidad, 1978.
 GAMUT, L. T. F. *Logic, Language and Meaning*. The University of Chicago Press, 1991, vol. I
 LIPSCHUTZ, S. *Teoría de conjuntos y temas afines*. Ed. McGraw-Hill. Serie Schaum.
 SUPPES, P. *Introducción a la lógica simbólica*. Ed. CECSA.
 TARSKI, A. *Introducción a la lógica y a la metodología de las Ciencias deductivas*. Espasa-Calpe.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Introducció a la Lògica II

Matèria: Lògica Cicle: I
Tipus: Troncal Crèdits: 7.5 Període lectiu: 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx 1
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència
Professorat: C. Badesa (A1), J. Bagaria (A2) i Ramon Jansana (B1)
Llengua: castellà (A1 i B1), català (A2) Grup: A1, A2 i B1

Objectius

El curs consisteix en una introducció a la lògica de primer ordre. Prèviament es desenvolupen els conceptes bàsics necessaris de teoria de conjunts: relacions i funcions.

Temari

1. Introducció
2. Relacions i funcions
3. La lògica de primer ordre: sintaxi
4. La lògica de primer ordre: semàntica

Bibliografia bàsica

DEAÑO, A. *Introducción a la lógica formal*. Madrid: Alianza Universidad, 1978.
 GAMUT, L. T. F. *Logic, Language and Meaning*. The University of Chicago Press, 1991, vol. I.
 LIPSCHUTZ, S. *Teoría de conjuntos y temas afines*. Ed. McGraw-Hill. (Serie Schaum).
 SUPPES, P. *Introducción a la lógica simbólica*. Ed. CECSA.
 TARSKI, A. *Introducción a la lógica y a la metodología de las Ciencias deductivas*. Espasa-Calpe.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia del Llenguatge I

Matèria: Filosofia del Llenguatge Cicle: I
Tipus: Troncal Crèdits: 6 Període lectiu: 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència
Professorat: Ramon Cirera (A1) i Manuel Pérez Otero (A2 i B1)
Llengua: català (A1), castellà (A2 i B1) Grup: A1, A2 i B1

Objectius

Es pretén que l'alumnat adquireixi certes nocions bàsiques de la disciplina, per tal d'entrar en contacte amb les tesis sobre filosofia del llenguatge que apareixen en els escrits de Frege i Russell.

Temari

1. Conceptes bàsics
  - a) Exemplar i tipus
  - b) Oració, enunciat i proposició
  - c) Sintaxi, semàntica i pragmàtica
  - d) Ús i menció d'expressions
2. Frege
  - a) Noció fregeana de veritat analítica
  - b) Objecte i funció
  - c) Sentit i referència
    - Sentit i referència de termes singulars
    - Sentit i referència d'enunciats
    - Contextos opacs
3. Russell
  - a) La naturalesa de la proposició
  - b) La teoria de les descripcions
  - c) Coneixement directe i coneixement per descripció
4. Teoria causal de la referència:
  - a) La crítica de Kripke a la teoria descriptiva dels noms propis
  - b) Termes de gènere natural

Bibliografia bàsica

FREGE, G. "Sobre sentido y referencia" (1892). A: *Estudios sobre semántica*. Barcelona: Ariel, 1971; i també a VALDÉS, L. M. (ed.). *La búsqueda del significado*. Madrid: Tecnos, 1991.
 GARCÍA-CARPINTERO, M. *Las palabras, las ideas y las cosas: Introducción a la filosofía del lenguaje*. Barcelona: Ariel, 1996.
 KRIPKE, S. *El nombrar y la necesidad* (1972). Mexico: UNAM, 1985 (traducció de l'original *Naming and Necessity*. Harvard: Harvard U. P., 1980).
 RUSSELL, B. "Sobre la denotación" (1905) a: *Lógica y conocimiento*. Madrid: Taurus, 1981.
 ----- "Conocimiento directo y conocimiento por descripción" (1912) A: *Los problemas de la filosofía*. Labor.
 ----- "Descripciones" (1919). A: *La búsqueda del significado*. VALDÉS, L. M. (ed.). Madrid: Tecnos, 1991.

Sistema d'avaluació

Examen final i exercicis durant el curs.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Prerequisit: Introducció a la Lògica I i II. Es recomana molt que els i les alumnes hagin cursat o cursin simultàniament les assignatures d'Història de la Filosofia que hi ha al primer cicle i també les assignatures Lògica I i Lògica II.

Codi: 111007 1

Filosofia del Llenguatge II

Matèria: *Filosofia del Llenguatge*

Cicle: I

Tipus: *Troncal*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *2n semestre*

Hores setmanals: *Teòriques 3*   *Pràctiques —*   *Despatx 1*

Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*

Professorat: *Manuel Garcia-Carpintero (A1 i B1) i Ramon Cirera (A2)*

Llengua: *castellà (A1 i B1), català (A2)*

Grup: A1, A2 i B1

Objectius

Completar la visió de la disciplina adquirida en el curs Filosofia del Llenguatge I i posar l'alumne/a en contacte amb textos filosòfics clàssics.

Temari

1. *Tractatus Logico-Philosophicus*: teoria figurativa
2. El Cercle de Viena i l'empirisme lògic
3. El Wittgenstein madur: les *Investigacions Filosòfiques*
4. Quine i la indeterminació de la traducció
5. La filosofia del llenguatge "corrent"

Bibliografia bàsica

AUSTIN. *Cómo hacer cosas con las palabras*. Barcelona: Paidós.

AYER (ed.). *El Positivismo Lógico*. México: FCE.

QUINE. *Palabra y Objeto*. Barcelona: Labor.

WITTGENSTEIN, L. *Tractatus Logico-Philosophicus*. Barcelona: Ed. 62 (Versió castellana a Alianza Editorial).

----- *Investigacions filosòfiques*. Barcelona: Ed. 62. (Versió castellana a Ed. Crítica).

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Prerequisit: Introducció a la Lògica I i II. Es recomana molt haver cursat Història de la Filosofia, Lògica I i Lògica II.

Història de la Filosofia Antiga I

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx —*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Antonio Alegre Gorri*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1 i B1

Objectius

Aconseguir que l'alumne tingui una visió extensiva i intensiva de la història de la filosofia antiga i que s'iniciï en les tasques difícils de la investigació històrica.

Temari

En aquest curs s'estudiarà el pensament prepolític (el denominat pensament mític), el naixement de la *polis* i el naixement consegüent de la filosofia al voltant del tema de l'*arkhé* de la *physis* i l'inici de la gran cadena de l'ésser. S'estudiaran els presocràtics, amb especial atenció als pitagòrics, els jònics, Heràclit, Parmènides, els atomistes, Empèdocles, Anaxàgores, la sofística i Sòcrates, amb referències intenses a la tragèdia àtica. Però especialment s'estudiarà el pensament de Plató en tots els seus vessants: històric, universal, filosòfic, dialèctic i mític. Es treballarà amb fonts directes i s'ensenyarà a l'alumne a realitzar treballs d'investigació. Les pràctiques consistiran en la lectura del diàleg platònic *El Sofista*.

Bibliografia bàsica**1. Fonts**

- ARISTÒTIL. *Metafísica*. Madrid: Gredos.
 ----- *De Anima*, Madrid: Gredos.
 DIÒGENES LAERCÍ. *Las vidas de los filósofos ilustres*. 2 vol. Barcelona: Ed. Iberia, i Barcelona: Laia, 1981.
 KIRK, G. S.; RAVEN, E. *Los filósofos presocráticos*. Madrid: Gredos, 1983.
 PIQUÉ ANGORDANS. *Sofistas, testimonios y fragmentos*. Barcelona: Bruguera, 1987.
 PLATÓ. Tots els diàlegs. Edicions de Gredos, IEC, Bernat Metge.
 TRAGEDIES. Madrid: Gredos. [Diversos volums i diverses dates de publicació].
 UNTERSTEINER. *Sofisti: Testimonianze e frammenti*, Nuova Italia, 1967.

2. Bibliografia secundària

- ALEGRE GORRI, A. *Estudios sobre los presocráticos*. Barcelona: Anthropos, 1985.
 ----- *La sofística y Sócrates*. Barcelona: Montesinos, 1987.
 ----- *Historia de la Filosofía antigua*. Barcelona: Anthropos, 1988.
 ----- *Textos de Filosofía. Platón*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, ICE, 1983.
 AMSTRONG, A. H. *Introducción a la Filosofía antigua*. Buenos Aires: EUDEBA, 1983.
 BRUN, J. *Platón y la Academia*. Barcelona: Paidós, 1992.
 GUTHRIE. *Historia de la Filosofía Griega*. Madrid: Gredos. [Diversos volums i diverses dates de publicació].
 JAEGER, W. *Paideia*. Mèxic: FCE, 1981.
 Enciclopedia iberoamericana de la filosofía: *Historia de la filosofía antigua*. Editorial Trotta, 1996.
Los filósofos y sus filosofías. Barcelona: Vicens Vives, 1976, vol. I.

Sistema d'avaluació

Examen final i exercicis durant el curs.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Interessa molt l'avaluació continuada a base de treballs d'investigació.

Història de la Filosofia Antiga I

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx —*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Isabel Méndez Lloret*
Llengua: *castellà* **Grup:** A2

Temari

Des del pensament prepolític fins a Plató, analitzar l'origen del pensament com a proposta política, mitjançant la lectura directa de les fonts.

Bibliografia bàsica

1. Fonts
 DIÒGENES LAERCI. *Vidas de filòsofs*. 2 vol. Barcelona: Iberia, 1962.
 KIRK, G. S.; RAVEN, E.; SCHOFIELD, M. *Los filòsofs presocràtics*. Madrid: Gredos, 1987.
 PLATÓ. *Diàlogos*. Madrid: Gredos.

2. Estudis
 Es donaran a classe.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Filosofia Antiga II

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx —*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Antonio Alegre Gorri*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1 i B1

Objectius

Aconseguir que l'alumne tingui una visió extensiva i intensiva de la història de la filosofia antiga, i que s'iniciï en les tasques difícils de la investigació històrica.

Temari

Serà objecte del curs, com a continuació d'Història de la Filosofia Antiga I, adquirir un coneixement global del desenvolupament del pensament posterior a Plató, etapa caracteritzada per la fixació de la taxonomia del saber, irreversiblement dividit, a partir d'Aristòtil, en teòric, ètic i productiu. Els autors en els quals es posarà més atenció seran: Aristòtil, Epicur, els diversos representants de la tradició estoica grega, Sèneca i els neoplatònics. El seu estudi no es limitarà només a l'anàlisi historicofilològica, sinó que tindrà com a objectiu principal l'actualització dels problemes plantejats pels antics davant de les idees filosòfiques del present. Les classes pràctiques se centraran en el comentari del text aristotèlic *Metafísica*.

Bibliografia bàsica

1. Fonts
 ARISTÒTIL. *Metafísica. Acerca de la generació i la corrupció. Acerca del alma. Tratados de lógica (Organon) I i II*. Madrid: Gredos. [Textos grecs corresponents: els d'Oxford Classical Texts o Les Belles Lettres].
 EPICUR. *Opere*. Torí: Einaudi, 1960 (grec-italià) i 1967 (italià). [Edició de Graziano Arrighetti].
 ----- *Lettres et maximes*. 3a edició. París: PUF, 1992 (grec-francès). [Edició de Marcel Conche].
 LUCRECI. *De la naturaleza*. Madrid: Ciencia Nueva, 1968. [Versió de l'abat Marchena].
 ----- *De la nature*. París: Aubier, 1993 (llatí-francès). Edició de José Kany-Turpin.
 ESTOICS. *Stoicorum veterum fragmenta*. 4 vol. Stuttgart: Teubner, 1964 (grec-alemany). [Edició de Hans von Arnim].
 SÈNECA. *Diàlegs De vita beata, De constantia sapientis i De tranquillitate animi*. París: Les Belles Lettres, 1965, 1966 (llatí-francès).
 AUTORS HEL·LENÍSTICS en general (antologia per escoles i temes). *The Hellenistic Philosphers*. 2 vol. Cambridge: Univ. Press, 1995 (grec/llatí-anglès). [Edició traduïda i comentada d'A. A. Long i D. N. Sedley].

2. Bibliografia secundària

ALEGRE, A. *Estudios sobre los presocráticos*. Barcelona: Anthropos, 1985.
 ----- *La sofística y Sócrates*. Barcelona: Montesinos, 1987.
 ----- *Historia de la filosofía antigua*. Barcelona: Anthropos, 1988.
 ----- *Textos de filosofía. Platón*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. ICE, 1983.
 AUBENQUE, P. *El problema del ser en Aristóteles*. Madrid: Taurus, 1981.
 ----- *La prudence chez Aristote*. París: PUF, 1963.

Història de la Filosofia Moderna I

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 7.5 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *J. M. Bech (A1), G. Mayos (A2 i B1)*
Llengua: *català* **Grup:** *A1, A2 i B1*

Objectius

En aquest semestre es tractarà la filosofia del segle XVII i de la il·lustració, tot centrant el desenvolupament de període en els autors que s'indiquen en el temari.

Temari

1. L'origen de la modernitat: Descartes
2. El llegat del cartesianisme
3. Spinoza
4. Leibniz
5. La il·lustració: Hume

Bibliografia bàsica

Atès que les fonts i la bibliografia secundària de cada autor s'aniran lliurant i comentant a classe, i deixant de banda les històries generals de la filosofia, donem a continuació algunes obres específiques que poden ajudar tant per a una visió global del període com per a un primer apropament als autors:

- CASSIRER, E. *Filosofia de la Ilustración*. Mèxic: FCE, 1972.
 ----- *El problema del conocimiento en la filosofía y ciencia modernas*. Mèxic: FCE, 1979, vol. I i II.
 FISCHER, K. *Geschichte der neuern Philosophie*. Liechtenstein: Klaus Reprint, 1973, vol. I-IV i X.
 HAZARD, P. *La crisis de la conciencia europea*. Madrid: Alianza, 1983.
 ----- *El pensamiento europeo en el s. XVIII*. Madrid: Alianza, 1984.
 HEIMSOETH, H. *La metafísica moderna*. Madrid: Revista de Occidente, 1966.
 MORRIS, C. R. *Locke, Berkeley, Hume*. Oxford University Press, 1937.
 RODIS-LEWIS, G. *Descartes y el racionalismo*. Barcelona: Oikos-Tau, 1971.

Sistema d'avaluació

Hi haurà una prova escrita al final del semestre. Així mateix, la participació a les classes pràctiques podrà matissar la nota obtinguda.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Les pràctiques dels grups del matí, A1 i A2, es realitzaran els dijous de 8-9 en lloc de dimecres d'11 a 12.

Història de la Filosofia Moderna II

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 7.5 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *J. M. Bech (A1), S. Turró (A2) i G. Mayos (B1)*
Llengua: *català* **Grup:** *A1, A2 i B1*

Objectius

En aquest semestre es tractarà la filosofia del XIX a partir del replantejament impulsat pel críticisme de Kant. El desenvolupament del pensament "clàssic" alemany serà el centre de gravetat del curs.

Temari

1. La filosofia transcendental: Kant
2. Gènesi de l'idealisme en Fichte i Schelling
3. El projecte especulatiu de Hegel
4. Crisi i crítics de l'idealisme

Bibliografia bàsica

Atès que les fonts i la literatura secundària de cada autor s'aniran lliurant i comentant a classe, i deixant de banda les històries generals de la filosofia, donem a continuació algunes obres específiques que poden ajudar, tant per a una visió global del segle XIX com per a un primer apropament als autors:

- CASSIRER, E. *El problema del conocimiento en la filosofía y ciencia modernas*. Mèxic: FCE., 1979, vol. III.
 COLOMER, E. *El pensamiento alemán de Kant a Heidegger*. Barcelona: Herder, 1986-1990, vols. I i II.
 DELBOS, V. *De Kant aux postkantians*. París: Mouton, 1940.
 FISCHER, K. *Geschichte der neuern Philosophie*. Liechtenstein: Klaus Reprint, 1973, vol. VI-IX.
 HARTMANN, N. *La filosofía del idealismo alemán*. Buenos Aires: Sudamericana, 1968.
 LÖWTH, K. *De Hegel a Nietzsche*. Buenos Aires: Sudamericana, 1968.
 MARCUSE, H. *Razón y revolución*. Madrid: Alianza, 1971.
 RIVELAYGUE, J. *Leçons sur la métaphysique allemande*. Paris: Grasset, 1994.
 SCHNÄDELBACH, H. *La filosofía en Alemania: 1831-1933*. Madrid: Cátedra, 1991.

Sistema d'avaluació

Hi haurà una prova escrita al final del semestre. Així mateix, la participació a les classes pràctiques podrà matissar la nota obtinguda.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Les pràctiques dels grups del matí, A1 i A2, es realitzaran els dijous de 8-9 en lloc dels dimecres d'11 a 12.

Teoria del Coneixement I

Matèria: *Teoria del Coneixement* **Cicle:** I
Tipus: *troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José Manuel García de la Mora*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Introduir a la problemàtica del coneixement.

Temari

1. Plantejament general i situació històrica
2. Fenomenologia i ontologia del coneixement
3. Condicions, límits i mètodes del coneixement
4. Problemàtica de la veritat i de la certesa
5. Objectivitat i subjectivitat

Bibliografia bàsica

ALEJANDRO, J. M. *Gnoseología*. Madrid: BAC, 1969. (Núm. 290).
 ARCE, J. L. *Hombre, conocimiento y sociedad*. Barcelona: PPU, 1987.
 GADAMER, H. G. *Verdad y método*.
 HARTMANN, N. *Metafísica del conocimiento*. Barcelona: Herder, 1988.
 VAN STEENBERGHEN. *Epistemología*. Madrid: Gredos, 1956.

Sistema d'avaluació

Exercicis parcials, un treball monogràfic i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Ateses les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de carrera.

Teoria del Coneixement I

Matèria: *Teoria del Coneixement* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José Luis Arce Carrascoso*
Llengua: *castellà* **Grup:** A2

Objectius

Introducció general als problemes bàsics de la teoria del coneixement des d'una doble perspectiva: històrica i sistemàtica.

Temari

1. Plantejament general de la filosofia del coneixement
2. El problema del coneixement i la seva dimensió antropològica
3. La naturalesa del coneixement. Dos models hemeneùtics: Aristòtil i Kant
4. Coneixement, consciència i subjectivitat

Bibliografia bàsica

ARCE, J. L. *Hombre, conocimiento y sociedad*. Barcelona: PPU, 1988.
 - - - - *De la razón pura a la razón interesada*. Universitat de Barcelona, 1996.
 RABADE, S. *Estructura del conocer humano*. Madrid: G. del Toro, 1969.
 VILLORIO, L. *Crear, saber, conocer*. Siglo XXI, 1982.

Sistema d'avaluació

Examen.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Ateses les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de la carrera.

Teoria del Coneixement I

Matèria: *Teoria del Coneixement* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Josep M. Romero i Baró*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Objectius

Introducció històrica a la problemàtica del coneixement, assenyalant els punts de vista d'Aristòtil, Descartes i Kant.

Temari

1. Aproximació històrica al problema del coneixement
2. Naturalesa, vida i coneixement en Aristòtil
3. El dubte, el *cogito* i les idees en Descartes
4. El plantejament crític del coneixement en Kant

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Psicologia*. Barcelona: Laia, 1981.
 DESCARTES. *Discurso del método. Meditaciones metafísicas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1981.
 KANT, I. *Crítica de la razón pura*. Madrid: Alfaguara, 1984.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball optatiu.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Ateses les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de carrera.

Teoria del Coneixement II

Matèria: *Teoria del Coneixement* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José Manuel García de la Mora*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Iniciació a les principals posicions criteriollògiques.

Temari

1. Mètodes i procediments crítics tradicionals i actuals
2. La crítica del coneixement científic
3. Examen del relativisme
4. Filosofia, fenomenologia i hermenèutica
5. El realisme crític integral

Bibliografia bàsica

ARCE, J. L. *De la razón pura a la razón interesada*. Barcelona: Editorial UB, 1996.
 GADAMER, H. G. *Verdad y método*.
 HUSSERL, E. *La crisis de las ciencias europeas*.
 LAUDAN, L. *La ciencia y el relativismo*. Madrid: Alianza Editorial, 1993.
 SHELER, M. *Conocimiento y trabajo*.

Sistema d'avaluació

Exercicis parcials, un treball monogràfic i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Ateses les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de carrera.

Teoria del Coneixement II

Matèria: *Teoria del Coneixement* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José Luis Arce Carrascoso*
Llengua: *castellà* **Grup:** A2

Objectius

Introducció general als problemes bàsics de la teoria del coneixement des d'una doble perspectiva: històrica i sistemàtica.

Temari

1. *A priori* i objectivitat en el coneixement humà
2. Experiència, percepció i coneixement del món extern
3. El problema del coneixement del "jo"
4. Els límits del coneixement i el problema de l'irracional
5. El problema de la intuïció

Bibliografia bàsica

ARCE, J. L. *Inmediación y procesualidad (Intuición y conocimiento humano). Anales del sem. de Metafísica.* Madrid: 1984.
 KELLER, A. *Teoría general del conocimiento.* Barcelona: Herder, 1988.
 RABADE, S. *Experiencia, cuerpo y conocimiento.* CSIC, 1969.

Sistema d'avaluació

Examen.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Ateses les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de la carrera.

Teoria del Coneixement II

Matèria: *Teoria del Coneixement* **Cicle:** I
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Josep M. Romero Baró*
Llengua: *català* **Grup:** B1

Objectius

Exposició sistemàtica dels elements que componen una teoria del coneixement.

Temari

1. Elements constitutius del coneixement humà
2. Intencionalitat, subjectivitat i objectivitat de la consciència
3. Experiència, cos i coneixement
4. Certesa, veritat, criteri

Bibliografia bàsica

ARCE, J. L. *Hombre, conocimiento y sociedad.* Barcelona: PPU, 1988.
 ----- *De la razón pura a la razón interesada.* Universitat de Barcelona, 1996.
 HUSSERL, E. *La crisis de las ciencias europeas.* Barcelona: Crítica, 1990.
 RABADE, S. *Estructura del conocer humano.* Madrid: G. Toro, 1969.
 VAN STEENBERGHEN. *Epistemologia.* Madrid: Gredos, 1956.

Sistema d'avaluació

Examen. Treball optatiu.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Ateses les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de la carrera.

Filosofia de la Cultura I**Matèria:** Antropologia**Cicle:** I**Tipus:** *Optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques 1*   *Despatx 1***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *Albert Bidon-Chanal Gelonch***Llengua:** *català* **Grup:** A1 i B1**Objectius**

L'objectiu d'aquest curs estarà centrat en l'estudi del procés de "naturalització" del concepte d'home, derivat dels plantejaments establerts per la teoria de l'evolució proposada per Charles Darwin. Les seves conseqüències han determinat el decurs de la nostra cultura contemporània.

Temari

1. Les ciències naturals abans de Darwin
  - a) El mecanicisme de l'època clàssica
  - b) El concepte d'organització i el naixement de la biologia
2. La revolució darwinista
  - a) El precedent de les teories transformistes: Buffon, Maupertuis
  - b) Les propostes de J. B. Lamarck
  - c) La teoria evolutiva
  - d) Neodarwinisme: les teories sintètiques contemporànies
3. Biologia i cultura
  - a) Darwinisme i ciències socials
  - b) La cultura com a expressió de la naturalesa biològica de l'home
  - c) Genètica i cultura: les propostes de la sociobiologia

Bibliografia bàsica

AYALA, F. J. *Origen y evolución del hombre*. Madrid: Alianza Universidad, 1980.
 BARNETT, J. A. *Un siglo después de Darwin*. Madrid: Alianza Ed., 1966.
 JACOB, F. *La logique du vivant*. París: Gallimard, 1970.

Sistema d'avaluació

Examen al final del semestre.

Filosofia de la Cultura II**Matèria:** Antropologia**Cicle:** I**Tipus:** *Optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *2n semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques 1*   *Despatx 1***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *Jaume Mascaró Pons***Llengua:** *català* **Grup:** A1 i B1**Objectius**

L'objectiu d'aquest curs estarà centrat en l'estudi del procés de "naturalització" del concepte d'home, derivat dels plantejaments establerts per la teoria de l'evolució proposada per Charles Darwin. Les seves conseqüències han determinat el decurs de la nostra cultura contemporània.

Temari

1. Ciències de l'home i coneixement de l'home
  - a) Els sentits del terme "cultura": individu, grup, espècie
  - b) Els punts de vista: explicació subjectiva i explicació objectiva
  - c) La xarxa del "sabers": les "ciències humanes"
  - d) Els pre-judicis: antropocentrisme, etnocentrisme, egocentrisme.
2. Natura i cultura
  - a) El debat de l'origen: continuïtat/discontinuitat
  - b) Les fonts de la conducta: memòria genètica/memòria nerviosa
  - c) La qüestió de les conductes innates: etologia i sociobiologia
  - d) La funció biològica de la cultura
  - e) Evolució biològica i evolució cultural
3. Cultura i comunicació
  - a) La cultura com a "espai de comunicació"
  - b) Expressió, informació, comunicació
  - c) Propietats i estructura de la comunicació humana
  - d) Cultura i llenguatge
4. Cultura i civilització
  - a) Cultura i cultures: relativisme i/o universalitat
  - b) La qüestió del "progrés": canvi cultural vs. evolució cultural
  - c) Els models culturals: l'imaginari social

Bibliografia bàsica

CAVALLI-SFORZA, L. I. F. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: Proa, 1996.
 CHRISTEN, Y. *El hombre biocultural. De la molécula a la civilización*. Madrid: Cátedra, 1989. (Teorema).
 EOBEL-EIBESFELDT, I. *Biología del comportamiento humano. Manual de etología humana*. Madrid: Alianza Editorial, 1993, vol. 40.
 ELIAS, N. *El proceso de la civilización*. Mèxic: FCE, 1989.
 MOSTERÍN, J. *Filosofía de la cultura*. Madrid: Alianza Universidad, 1993.

PARIS, C. *El animal cultural. Biología y cultura en la realidad humana*. Barcelona: Gijalbo Mondadori.

Sistema d'avaluació

Examen final sobre el temari.
Possibilitat de treballs complementaris a convenir amb el professor.

Codi: 1110266

Teories Ètiques I

Matèria: Ètica **Cicle:** I
Típus: *Optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Begoña Román Maestre*
Llengua: *català* **Grup:** A1 i B1

Objectius

Lectura acurada de textos rellevants dels principals representants de les teories ètiques epicúria, estoica, aristotèlica i utilitarista.

Temari

1. Epicur
2. Estoïcisme: Sèneca
3. Aristòtil
4. Kant
5. Utilitarisme: J. S. Mill.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Ètica a Nicòmaco*. Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1981.
EPICUR. *Obras*. Madrid: Tecnos, 1991.
SENECA. *Diàlogos*. Madrid: Tecnos, 1980.
KANT, I. *Fundamentación de la metafísica de las costumbres*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990.
MILL, J. S. *El utilitarismo*. Madrid: Alianza Editorial, 1984.

Sistema d'avaluació

Hi haurà un examen al final del semestre. que consistirà en un comentari comparatiu de quatre textos.

Teories Ètiques II

Matèria: Ètica **Cicle:** I
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Andrés Sánchez Pascual
Llengua: castellà **Grup:** A1 i B1

Temari

De les teories ètiques de la modernitat seran tractades les tres següents:
 a) Schopenhauer; b) Nietzsche; i c) H. Jonas. Del primer, se n'estudiaran els tractats ètics. Del segon, *La genealogia de la moral*. Del tercer, *El principi de responsabilitat*. La tasca principal del curs consistirà en la lectura i el comentari d'aquests textos.

Bibliografia bàsica

SCHOPENHAUER, *Tratados Éticos*. Siglo XXI.
 NIETZSCHE, *La genealogia de la moral*. Alianza Editorial.
 JONAS, H. *El principio de responsabilidad*. Círculo de Lectores,

Sistema d'avaluació

Hi haurà tres exàmens, corresponents a les tres parts. Per aprovar el curs caldrà haver aprovat els tres exàmens.

Filosofia Social I

Matèria: Filosofia Social **Cicle:** I
Tipus: Optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Josep M. Alsina Roca
Llengua: català **Grup:** A1 i B1

Objectius

1. Coneixement de les principals aportacions a la història del pensament social
2. Relacions i diferències entre filosofia social i sociologia
3. Contestar la pregunta: "Què és allò social?"

Temari

S'estudiaran els autors principals que han anat configurant el pensament social. L'objectiu és aclarir les qüestions plantejades sobre el caràcter científic de la sociologia i la seva relació amb la filosofia social.

Plantejament històric: de la filosofia política a la sociologia

1. La filosofia política com a filosofia moral: Aristòtil
2. La reflexió històrica: Sant Agustí
3. L'autonomia de la política: Maquiavel
4. El contractualisme: Hobbes i Rousseau
5. La sociologia fundacional: Comte, Marx
6. La sociologia acadèmica: Durkheim, Max Weber
7. Corrents actuals

Bibliografia bàsica

ARON, R. *Las etapas del pensamiento sociológico*. Buenos Aires: Siglo XXI, 1970.
 NISBET, R. *La formación del pensamiento sociológico*. Buenos Aires: Amorrortu, 1976.
 SABINE, G. *Historia de la teoría política*. Mèxic: FCE, 1983.

Sistema d'avaluació

Examen final. S'exigirà un treball monogràfic sobre un autor del programa.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Les classes pràctiques es dedicaran principalment a comentar textos dels autors que figuren en el temari.

Filosofia Social II

Matèria: *Filosofia Social* **Cicle:** I
Tipus: *Optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Josep M. Esquirol Calaf*
Llengua: *català* **Grup:** A1 i B1

Objectius

Introduir l'alumne/a a la reflexió filosòfica sobre alguns dels problemes de fons de la societat contemporània.

Temari

Problemàtica contemporània

1. Prolegòmens
  - a) La dimensió social de l'existència humana
  - b) Holisme/individualisme
  - c) *Oikos, polis*, comunitat, societat, nació, estat
2. Societat de masses, banalització i totalitarisme
3. Treball i acció com a categories hermenèutiques d'allò sociopolític
4. Tècnica, societat i transcendència
5. Món de la vida i universalitat (alteritat, estranyesa, diversitat, comunicació i cosmopolitisme)
6. Ideologia, utopia i imaginari social
7. Cultura i societat. La filosofia i el vell continent

Bibliografia bàsica

- ARENDET, H. *La condició humana*. Barcelona: Paidós, 1993
 -----, *Los orígens del totalitarismo*. Madrid: Taurus, 1974 i Alianza Editorial.
 ELLUL, J. *Le système technicien*. París: Calmann-Lévy, 1977.
 ESQUIROL, J. M. *Tres ensayos de filosofía política*. Barcelona: PPU, 1995.
 HABERMAS, J. *Teoría y praxis*. Madrid: Tecnos, 1990.
 HEIDEGGER, M. *Die Technik und die Kehre*. Tübingen: Günter Neske Pfullingen, 1962.
 [Trad. catalana: "La qüestió envers la tècnica". A: *Fites*. Barcelona: Laia, 1989.].
 MARTAIN, J. *El hombre y el Estado*. Madrid: Encuentro, 1983.
 RICOEUR, P. *Ideología y utopía*. Barcelona: Gedisa, 1989.
 SCHUTZ, A. *El problema de la realidad social*. Buenos Aires: Amorrortu, 1974.

Sistema d'avaluació

Ressenya-comentari i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Es recomana haver cursat Filosofia Social I.

Història de la Filosofia Medieval I

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Francesc Fortuny*
Llengua: *català* **Grup:** A1

Temari

Convencionalment s'estudia la filosofia escrita en llatí des de M. T. Ciceró (segle I aC) fins al 1350. Una perspectiva tan dilatada invita a valorar especialment la dimensió històrica de la filosofia, la problemàtica de la producció historiogràfica i la seva aplicació. Per a aquestes reflexions, els manuals (que cal llegir com a preparació del curs) proporcionen ensems l'horitzó i el programa de l'assignatura.

A classe es llegiran i comentaran, amb la participació de tothom, textos rellevants de Ciceró, l'emperador Julià, Agustí d'Hipona, J. Escot Eriúgena, Jonàs d'Orleans, Roscellin, Anselm de Canterbury, Pere Abelard, Joan de Salisbury, Averrois Ilatí, Siger de Brabant, Tomàs d'Aquino, Guillem d'Occam i Joan Buridà.

En aquest primer semestre s'estudiarà només el període comprès entre els segles I aC i IX dC.

Bibliografia bàsica

- BORWN, P. *Agustín de Hipona*. Madrid: Revista de Occidente, 1970
 ANDRÉS, T de. *El nominalismo de G. De Ockham como filosofía del lenguaje*. Madrid: Gredos, 1969.
 JOLIVET, J. *Arts du langage et théologie chez Abélard*. Jean Vrin, 1969.
 LONG, A. A. *La filosofía helentística*. Madrid: Revista de Occidente, 1975.
 VAN STEENBERGHEN, F. *La philosophie au XIIIè siècle*. Editions du Université de Louvain, 1966, vol. 2. §
 Jean Scot Erigène et la Histoire de la Philosophie. Editions du CNRS.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Filosofia Medieval I

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Isabel Méndez*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Temari

Després d'una introducció en la qual s'estudiaran les bases filosòfiques grecoromanes del pensament de l'alta edat mitjana (especialment l'estoïcisme, el medioplatonisme i el neoplatonisme) tractarem successivament:

1. St. Agustí
2. Boeci
3. Escot Eriúgena
4. La filosofia del segle XII (el platonisme de Chartres, Pere Abelard i Pietro Lombardo)

Bibliografia bàsica

LONG, A. A. *La filosofia helenística*. Madrid: Revista de Occidente, 1975. [Reimpr. Alianza Universidad].
 ALSINA, J. *El neoplatonismo*. Barcelona: Anthropos, 1989.
 BROWN, P. *Agustín de Hipona*. Madrid: Gredos, 1972.
 GILSON, E. *La filosofía en la Edad Media*. Madrid: Gredos, 1972.
 LIBERA, A. *La philosophie médiévale*. Paris: PUF, 1973. (Col. Premier Cycle).

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Filosofia Medieval II

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *Optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Francesc Fortuny*
Llengua: *catàl* **Grup:** A1

Temari

Convencionalment s'estudia la filosofia escrita en llatí des de M. T. Ciceró (segle I aC) fins al 1350. Una perspectiva tan dilatada invita a valorar especialment la dimensió històrica de la filosofia, la problemàtica de la producció historiogràfica i la seva aplicació. Per a aquestes reflexions, els manuals (que cal llegir com a preparació del curs) proporcionen ensem l'horitzó i el programa de l'assignatura.

A classe es llegiran i comentaran, amb la participació de tothom, textos rellevants de Ciceró, l'emperador Julià, Agustí d'Hipona, J. Escot Eriúgena, Jonàs d'Orleans, Roscellin, Anselm de Canterbury, Pere Abelard, Joan de Salisbury, Averrois llatí, Siger de Brabant, Tomàs d'Aquino, Guillem d'Occam i Joan Buridà.

En aquest segon semestre s'estudiarà només el període comprès entre els segles X i XIV.

Bibliografia bàsica

ANDRÉS, T de. *El nominalismo de G. De Ockham como filosofía del lenguaje*. Madrid: Gredos, 1969.
 BORWN, P. *Agustín de Hipona*. Madrid: Revista de Occidente, 1970.
 JOLIVET, J. *Arts du langage et théologie chez Abélard*. Jean Vrin, 1869.
 LONG, A. A. *La filosofía helenística*. Madrid: Revista de Occidente, 1975.
 VAN STEENBERGHEN, F. *La philosophie au XIIIè siècle*. Editions du Université de Louvain, 1966, vol. 2.
 Jean Scot Erigène et la Histoire de la Philosophie. Editions du CNRS.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Filosofia Medieval II

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *Optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Isabel Méndez*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Temari

Després d'una introducció dedicada a la recuperació de la filosofia i la ciència gregues per mitjà dels àrabs (especialment a la recuperació d'Aristòtil) estudiarem:

1. La filosofia del segle XIII (Albert Magne, Tomàs d'Aquino, 1er averroisme llatí) i la condemna de 1277
2. La filosofia del segle XIV: Duns Escot, Occam i el nominalisme
3. La problemàtica política: Dant i Marsili de Padua

Bibliografia bàsica

ANDRES, T de. *El nominalismo de G. Ockham como filosofia del lenguaje*. Madrid: Gredos, 1969
 BLANCHI, L. *Il vescovo e i filosofi. La condanna parigina del 1277*. Bergam: Lubrina, 1990.
 GILSON, E. *La filosofia en la Edad Media*. Madrid: Gredos, 1972.
 LIBERA, A de. *La philosophie médiévale*. Paris: PUF, 1993. (Col. Premier Cycle).
 QUILLET, J. *Les clefs du pouvoir au Moyen Age*. Paris: Flammarion, 1972.
 VAN STEENBERGHEN. *La philosophie au XIII siècle*. Ed. Univ. de Louvain, 1966.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Filosofia del Renaixement I

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *Optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Rosa Rius Gatell*
Llengua: *atalà* **Grup:** A1 i B1

Temari

La filosofia en el segle XV

1. La revolució cultural de l'humanisme
2. Nicolau de Cusa
3. La restauració del platonisme: Marsilio Ficino i Giovanni Pico della Mirandola
4. L'aristotelisme de Pomponazzi
5. Maquiavel

Bibliografia bàsica

GARIN, E. *El zodíaco de la vida*. Barcelona: Península, 1981.
 GRANADA, M. A. *Cosmología, religión y política en el Renacimiento*. Barcelona: Anthropos, 1987.
 KRISTELLER, P. O. *El pensamiento renacentista y sus fuentes*. Mèxic: FCE, 1983.
 YATES, F. A. *Giordano Bruno y la tradición hermética*. Barcelona: Ariel, 1982.

Les obres dels autors estudiats es donaran a l'inici del curs. La bibliografia ulterior secundària s'indicarà en el moment oportú.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit.

Història de la Filosofia del Renaixement II

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** I
Tipus: *Optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Rosa Rius Gatell*
Llengua: *català* **Grup:** A1 i B1

Temari

La filosofia en el segle XVI: el problema cosmològic i la seva dimensió religiosa

1. La imatge del món abans de Copèrnic
2. L'obra de Copèrnic
3. De Copèrnic a Bruno: cap a l'univers infinit i homogeni.

Bibliografia bàsica

ELENA, A. *Las quimeras de los cielos. Aspectos epistemológicos de la revolución copernicana.* Madrid: Siglo XXI, 1985.
 GRANADA, M. A. *Giordano Bruno y América. De la crítica de la colonización a la crítica del cristianismo.* Barcelona: Geocrítica, 1991, núm. 90.
 KOYRE, A. *Del mundo cerrado al universo infinito.* Madrid: Siglo XXI, 1979.
 -----, *Estudios de historia del pensamiento científico.* Madrid: Siglo XX, 1977.
 KUHN, TH. *La revolución copernicana.* Barcelona: Ariel, 1978.
 LERNER, M. P. *Le monde des sphères. vol I: Genèse et triomphe d'une représentation cosmique.* París: Les Belles Lettres, 1996.
 YATES, F. A. *Giordano Bruno y la tradición hermética.* Barcelona: Ariel, 1982.

Les obres dels autors estudiats es donaran a l'inici del curs. La bibliografia ulterior secundària s'indicarà en el moment oportú.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit.

Lògica I

Matèria: *Lògica* **Cicle:** I
Tipus: *Optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *Enric Casanovas (A1) i Ignasi Jané (B1)*
Llengua: *castellà (A1) i català (B1)* **Grup:** A1 i B1

Objectius

Atènyer un cert domini de les tècniques bàsiques de la teoria de conjunts que permeti iniciar-se en l'estudi rigorós del concepte d'infinit.

Temari

1. Axiomes de la teoria de conjunts
2. Desenvolupament dels conceptes bàsics
3. Relacions d'ordre
4. Bijectabilitat
5. Conjunts finits
6. Conjunts infinits

Bibliografia bàsica

ENDERTON, H. B. *Elements of Set Theory.* Nova York: Academic Press, 1977.
 HALMOS, P. *Teoría intuitiva de los conjuntos.* Mèxic: CECSA.
 VAUGHT. *Set theory, an introduction.* Birkhäuser.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Lògica II

Matèria: Lògica **Cicle:** 1
Tipus: Optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques** 1 **Despatx:** 1
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència
Professorat: Enric Casanovas (A1) i Ignasi Jané (B1)
Llengua: castellà (A1) i català (B1) **Grup:** A1 i B1

Objectius

Aconseguir que l'alumne pugui utilitzar amb facilitat els conceptes bàsics de la lògica.

Temari

Es farà un estudi sistemàtic de la lògica de primer ordre. El temari és el següent:

1. Sintaxi
2. Semàntica
3. Conseqüència lògica
4. Equivalència lògica
5. Càlcul deductiu

Bibliografia bàsica

ENDERTON, H. B. *A mathematical introduction to logic*. Nova York: Academic Press, 1972.
 EBBINGHAUS, H. D.; FLUM, S.; THOMAS, W. *Mathematical Logic*. Springer, 1984.
 MATES, B. *Lógica matemática elemental*. Madrid: Tecnos, 1970.
 TARSKI, A. *Introducción a la lógica*. 3a. ed. Madrid: Espasa-Calpe, 1977 [1951].

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Ciència I

Matèria: Història de la Ciència **Cicle:** I
Tipus: Optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques** 1 **Despatx:** 1
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència
Professorat: José Romo (A1 i B1)
Llengua: castellà **Grup:** A1 i B1

Objectius

Tant en aquesta assignatura com en Història de la Ciència II l'objectiu és introduir l'alumnat en alguns temes claus de la història del pensament científic.

Temari

0. Dinàmica del curs i contingut bibliogràfic
1. Les ciències de la vida a Grècia
2. El desenvolupament de la cosmologia dels presocràtics fins a Plató
3. Aristòtil: física i cosmologia
4. L'astronomia de Ptolomeu
5. La crisi de la ciència grega i el cristianisme
6. La física medieval
7. Renaixement, màgia i ciència
8. L'astronomia renaixentista
9. Copèrnic, filòsof del cel

Bibliografia bàsica

CROMBIE, A. C. *Historia de la Ciencia: de San Agustín a Galileo*. 2 vol. Madrid: Alianza, 1974 [1954]. [Traducció de José Bernia].
 GRANT, E. *La ciencia física en la edad media*. México: FCE, 1983 [1971]. [Traducció d'Adalberto Weinberger].
 KUHN, T. S. *La revolución copernicana*. Barcelona: Editorial Ariel, 1978 [1957]. [Traducció de Domènec Bergadà].
 LLOYD, G. *De Tales a Aristóteles*. Buenos Aires: EUDEBA, 1977.
 SAMBURSKY, S. *El mundo físico de los griegos*. Madrid: Alianza, 1990.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Ciència II**Matèria:** *Història de la Ciència***Cicle:** I**Tipus:** *Optativa* **Crèdits:** 6**Període lectiu:** *2n semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2**Pràctiques 1**Despatx: 1***Departament:** *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència***Professorat:** *Antonio Beltrán (A1 i B1)***Llengua:** *castellà***Grup:** A1 i B1**Temari**

1. Tycho Brahe i Kepler
2. Galileu. Cosmologia i física
3. Descartes. La teorització del mecanicisme
4. Bacon i la ciència anglesa
5. Newton. El sistema del món
6. Les ciències de la vida del segle XVI al XVIII
7. La història natural en els segles XVII i XVIII
8. Darwin i la revolució darwinista

Bibliografia bàsica

- BELTRÁN, A. *Galileo. El autor y su obra*. Barcelona: Barcanova, 1983.
 COHEN, I. B. *El nacimiento de una nueva física*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
 COLEMAN, W. *La biología en el siglo XIX. Problemas de forma, función y transformación*. México: FCE, 1983.
 HALLAN, A. *Grandes controversias geológicas*. Barcelona: Labor, 1985.
 JACOB, F. *La lógica de lo viviente. Una historia de la herencia*. Barcelona: Laia, 1973.
 KUHN, T. S. *La revolución copernicana*. Barcelona: Ariel, 1978.
 TOULMIN, S.; GOODFIELD, J. *El descubrimiento del tiempo*. Barcelona: Paidós, 1990.
 WESTFALL, R. *La construcción de la ciencia moderna. Mecanismo y mecánica*. Barcelona: Labor, 1980.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

S'aconsella especialment haver cursat prèviament Història de la Ciència I.

Filosofia de la Naturalesa I**Matèria:** *Filosofia de la Naturalesa***Cicle:** I**Tipus:** *Optativa* **Crèdits:** 6**Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2**Pràctiques 1**Despatx: 1***Departament:** *Filosofia Teorètica i Pràctica***Professorat:** *Josep M. Petit Sullà (A1) i Antoni Prevosti Monclús (B1)***Llengua:** *castellà i català***Grup:** A1 i B1**Objectius**

El curs és una introducció a aquesta disciplina i se centra en l'objecte formal, els principis i els conceptes bàsics de la filosofia de la naturalesa, des de les principals posicions que s'hi donen.

Temari

1. Introducció a la filosofia de la naturalesa
  - a) Lloc i objecte de la filosofia de la naturalesa
  - b) Filosofia natural i ciència física matemàtica
2. Els principis de la naturalesa
  - a) Els elements com a principis
  - b) L'atomisme
  - c) El mecanicisme
  - d) El dinamisme
  - e) L'hilemorfisme
3. La naturalesa
  - a) Naturalesa, esdevenir, ésser
  - b) Naturalesa, ànima i consciència
  - c) La naturalesa com a conjunt de lleis
  - d) Naturalesa i ordre: cosmos

Bibliografia bàsica**Fonts**Textos escollits a: PETIT; PREVOSTI. *Filosofia de la naturaleza*. Barcelona: PPU, 1992.**Manuale**ARTIGAS; SANGUINETI. *Filosofia de la Naturaleza*. Pamplona: EUNSA, 1980.AUBERT, J. M. *Filosofia de la Naturaleza*. Barcelona: Herder, 1977.TONQUEDEC, J. *Philosophie de la nature*. 3 Vol. Lethielleux, 1956-1959.Van MELSEN, A. G. *The philosophy of Nature*. Pittsburgh: Duquense UP, 1953.**Estudis**MARITAIN, J. *Filosofia de la naturaleza*. Buenos Aires: Club de Lectores, 1980.MAY, E. *Filosofia natural*. México: FCE, 1975.PETIT, J. M. *La filosofia de la naturaleza como saber filosófico*. Barcelona: Acervo, 1980.PREVOSTI, A. *La física d'Aristòtil*. Barcelona: PPU, 1984.**Sistema d'avaluació**

Examen final i treballs voluntaris.

Filosofia de la Naturalesa II**Matèria:** *Filosofia de la Naturalesa***Cicle:** I**Tipus:** *Optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *2n semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques 1*   *Despatx 1***Departament:** *Filosofia Teorètica i Pràctica***Professorat:** *Josep M. Petit Sullà (A1) i Antoni Prevosti Monclús (B1)***Llengua:** *castellà i català***Grup:** A1 i B1**Objectius**

El curs presenta els conceptes centrals de la filosofia de la naturalesa, amb la seva problemàtica i les teories més rellevants que s'han donat al llarg de la història.

Temari

1. El moviment
  - a) El canvi i el moviment
  - b) La divisibilitat i l'infinit
  - c) Les apories del moviment
2. Les causes
  - a) L'ordre de les causes a la naturalesa
  - b) La finalitat
  - c) L'atzar
  - d) La necessitat
3. Espai i temps
  - a) El lloc
  - b) L'espai
  - c) Naturalesa del temps
  - d) L'instant i les parts del temps

Bibliografia bàsica

Manuels: els mateixos de Filosofia de la Naturalesa I.

Estudis

- ALVIRA, R. *La noción de finalidad*. Pamplona: EUNSA, 1978
- ARTIGAS, M. *La inteligibilidad de la naturalesa*. Pamplona: EUNSA, 1992.
- CARREIRA VÉREZ, M. *Metafísica de la materia. Nucleos temáticos de Filosofía de la naturaleza: materia no viviente*. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas, 1993.
- MARGENAU, H. *La naturaleza de la realidad física*. Madrid: Tecnos, 1970.
- PREVOSTI, A. *La teoría del infinito de Aristóteles*. Barcelona: PPU, 1985.
- VAN FRASSEN, B. C. *Introducción a la filosofía del tiempo y el espacio*. Barcelona: Labor, 1978.

Sistema d'avaluació

Participació activa en les pràctiques i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

És recomanable haver cursat Filosofia de la Naturalesa I

Filosofia de la Història I**Matèria:** *Filosofia de la Història***Cicle:** I**Tipus:** *Optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques 1*   *Despatx 1***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *R. Gutiérrez (A1) i Manuel Cruz (B1)***Llengua:** *castellà***Grup:** A1 i B1**Temari**

1. Genealogia del discurs històric
  - a) La història de la naturalesa i la història dels homes
  - b) De la/les crònica/ques a la història
  - c) El doble sentit de la paraula històrica
  - d) Per què interessa la història als filòsofs
2. Ontologia de la història: individus i col·lectivitats
  - a) El subjecte de la història: l'home com a protagonista del procés històric
  - b) El lloc de les intencions en la història
  - c) Què és inevitable i què és necessari en la història

Bibliografia bàsica

- COLLINGWOOD, R.G. *Idea de la historia*. Mèxic: FCE, 1982.
- CRUZ, M. *Filosofia de la historia*. Barcelona: Paidós, 1991.
- HELLER, A. *Teoría de la historia*. Barcelona: Fontamara, 1982.
- TOPOLSKY, J. *Metodología de la historia*. Madrid: Cátedra, 1982.

Altres textos d'interès

- BERLIN, I. "La inevitabilidad histórica". A: *Cuatro ensayos sobre la libertad*. Madrid: Alianza, 1984.
- DANTO, A. C. *Historia y narración*. Barcelona: Paidós, 1989.
- LE GOFF, J. *Pensar la historia. Modernidad, presente, progreso*. Barcelona: Paidós, 1991.
- RICOEUR, P. *Tiempo y narración*. Madrid: Cristiandad, 1987, vol. I.
- VEYNE, P. *Cómo se escribe la historia*. Madrid: Alianza, 1984.
- WILKINS, B. T. *¿Tiene la historia algún sentido?*. Mèxic: FCE, 1983.

Sistema d'avaluació

Examen a final.

Filosofia de la Història II

Codi: 1110410

Matèria: *Filosofia de la Història*

Tipus: *Optativa* Crèdits: 6

Hores setmanals: *Teòriques 2*

Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*

Professorat: *Ramon Gutiérrez (A1) i Josefina Birulés (B1)*

Llengua: *castellà (A1), català (B1)*

Període lectiu: *2n semestre*

Pràctiques *1* Despatx: *1*

Cicle: *I*

Grup: *A1 i B1*

Temari

1. Coneixement de la història: ciència i consciència
  - a) Podem obtenir un coneixement fiable de la història?
  - b) La història és una ciència com les altres?
  - c) Té sentit la pregunta pel sentit de la història?
  - d) Història i hermenèutica
  - e) El caràcter incomplet i obert del coneixement històric. El paper de la narració en la història
2. Pràctica de la història: la qüestió de l'exhauriment de la modernitat
  - a) La gènesi de la modernitat i la configuració de la història com a obra dels homes. La idea de progrés com a nucli
  - b) La filosofia de la història entre la teologia i la biologia
  - c) Del progrés de la raó a l'etern retorn de la voluntat. La crisi de la idea de progrés i el "final de la història"
  - d) La necessitat d'una nova filosofia de la història

Bibliografia bàsica

- COLLINGWOOD, R. G. *Idea de la historia*. Mèxic: FCE, 1982.
CRUZ, M. *Filosofia de la historia*. Barcelona: Paidós, 1991.
HELLER, A. *Teoría de la historia*. Barcelona: Fontamara, 1982.
TOPOLSKY, J. *Metodología de la historia*. Madrid: Cátedra, 1982.

Altres textos d'interès

- BERLIN, I. "La inevitabilidad histórica". A: *Cuatro ensayos sobre la libertad*. Madrid: Alianza, 1984.
DANTO, A. C. *Historia y narración*. Barcelona: Paidós, 1989.
LE GOFF, J. *Pensar la historia. Modernidad, presente, progreso*. Barcelona: Paidós, 1989.
RICOEUR, P. *Tiempo y narración*. Madrid: Cristiandad, 1987, vol. I.
VEYNE, P. *Cómo se escribe la historia*. Madrid: Alianza, 1984.
WILKINS, B. T. *¿Tiene la historia algun sentido?*. Mèxic: FCE, 1983.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia Contemporània I

Codi: 1110141

Matèria: *Corrents actuals de la Filosofia*

Tipus: *Troncal* Crèdits: 6

Hores setmanals: *Teòriques 3*

Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*

Professorat: *A. Agullera (A1), J. Birulés (A2) i Manuel Cruz (B1)*

Llengua: *català (A2), castellà (A1 i B1)*

Període lectiu: *1r semestre*

Pràctiques — Despatx: *1*

Cicle: *II*

Grup: *A1, A2 i B1*

Temari

1. El coneixement
  - a) La ciència com a model de coneixement (Carnap i el Cercle de Viena)
  - b) El programa racionalista i el canvi científic (Popper, Lakatos, Feyerabend)
  - c) La crisi de la racionalitat científica (Husserl)
  - d) De l'epistemologia a l'hermenèutica (Kuhn, Rorty)
2. El llenguatge
  - a) El gir lingüístic: a la recerca d'una *anàlisi lògica completa* del llenguatge (Wittgenstein)
  - b) Jocs de llenguatge, usos i actes de parla (Wittgenstein, Austin, Searle).
  - c) La transformació de la filosofia transcendental. Comunicabilitat i "conversació" (Habermas, Apel)
  - d) Llenguatge i món (Heidegger)
3. L'acció
  - a) La qüestió de la intencionalitat (Husserl)
  - b) El concepte de *praxi* (Marx). Individualisme i holisme (Popper, Hayek)
  - c) Diverses descripcions de l'acció (Anscombe). Acció i conducta (pragmatisme)
  - d) La gramàtica de la justícia (Rawls, Dworkin)

Nota: Aquest és el programa març de l'assignatura. Cada professor especificarà a principi de curs com el desenvoluparà.

Bibliografia bàsica

- DESCOMBES, V. *Lo mismo y lo otro*. Madrid: Cátedra, 1982.
SCHNÄDELBACH, H. *Filosofía en Alemania (1831-1933)*. Madrid: Cátedra, 1991.
PASSMORE, J. *Cien años de Filosofía*. Madrid: Alianza, 1981.

Bibliografia per temes

Tema 1

- NEWTON-SMITH, W. H. *La racionalidad de la ciencia*. Barcelona: Paidós, 1987.
POPPER, K. R. *La lógica de la investigación científica*. Madrid: Tecnos.
RORTY, R. *La filosofía y el espejo de la naturaleza*. Madrid: Cátedra, 1988.

Tema 2

- HABERMAS, J. *Teoría de la acción comunicativa*. Madrid: Taurus.
WITTGENSTEIN, L. *Tractatus Logico-Philosophicus*. Madrid: Alianza.
..... *Investigaciones Filosóficas*. Barcelona: Crítica, 1988.

Tema 3

- ANSCOMBE, E. *Intención*. Barcelona: Paidós, 1991.
BERNSTEIN, R. *Praxis y acción*. Madrid: Alianza Ed., 1979.
HABERMAS, J. *La reconstrucción del materialismo histórico*. Madrid: Taurus, 1981.
RICŒUR, P. *El discurso de la acción*. Madrid: Cátedra, 1981.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Codi: 1110152

Filosofia Contemporània II

Matèria: *Corrents actuals de la Filosofia*

Cicle: II

Tipus: *Troncal* Crèdits: 6 Període lectiu: *2n semestre*

Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*

Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*

Professorat: *A. Aguilera (A1), S. López Petit (A2) i Manuel Cruz (B1)*

Llengua: *castellà*

Grup: *A1, A2 i B1*

Temari

1. La subjectivitat
  - a) La qüestió del solipsisme (L. Wittgenstein)
  - b) Alteritat i contingència en el cor del subjecte (E. Lévinas)
  - c) Singularitat, individu, subjecte. Una aproximació a la categoria de sentit (estructuralisme i postestructuralisme)
2. Història (temps i memòria)
  - a) Crítica del temps metafísic (M. Heidegger)
  - b) Epistemologia de les ciències històriques. La comprensió del sentit
  - c) *L'esdeveniment*, una noció problemàtica. L'encreuament de ficció i història en el dir el temps. (P. Ricoeur)
3. La societat
  - a) Allò social i allò polític (Max Weber)
  - b) Teoria crítica de la societat
  - c) Microfonaments i explicació social (marxisme analític)
  - d) La societat com a sistema social (teoria general de sistemes, Parsons, Luhmann)

Nota: Aquest és el programa marc de l'assignatura. Cada professor especificarà a principi de curs com el desenvoluparà

Bibliografia bàsica

- DESCOMBES, V. *Lo mismo y lo otro*. Madrid: Cátedra, 1982.
SCHNÄDELACH, H. *Filosofía en Alemania (1831-1933)*. Madrid: Cátedra, 1991.
PASSMORE, J. *Cien años de Filosofía*. Madrid: Alianza.

Bibliografia específica per temes

Tema 1

- CRUZ, M (ed.). *Individuo, modernidad, historia*. Madrid: Tecnos.
LÉVINAS, E. *Humanisme de l'altre home*. València: Eliseu Climent Ed.
PARDO, J. L. *Gilles Deleuze. Violentar el pensamiento*. Madrid: Tecnos.
TAYLOR, CH. *La ética de la autenticidad*. Barcelona: Paidós.

Tema 2

- HEIDEGGER, M. *Ser y tiempo*. Mèxic.
MATE, R (ed.). *Filosofía de la historia*. Madrid: Trotta-CSIC.
RICŒUR, P. *Tiempo y narración*. Madrid: Ed. Cristiandad.
WHITE, H. *El contenido de la forma*. Barcelona: Paidós.

Tema 3

ELSTER, J. *Tuercas y tornillos*. Barcelona: Gedisa.
LUHMANN, I. *Sociedad y sistema: la ambición de la teoría*. Barcelona: Paidós.
McCARTHY, T. *Ideales e ilusiones*. Madrid: Tecnos.
WELLMER, A. *Sobre la dialéctica de modernidad y postmodernidad*. Madrid: Visor.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Codi: 1110143

Estètica I

Matèria: Estètica

Cicle: II

Tipus: troncal

Crèdits: 6

Període lectiu: 1r semestre

Hores setmanals: Teòriques 3

Pràctiques — Despatx 1

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Professorat: Enrique Lynch

Llengua: castellà

Grup: A1

Temari

Història de les idees estètiques i del vocabulari de l'estètica, des de la seva aparició a la Grècia antiga, passant per la seva autonomització en els segles XVIII i XIX, fins a la seva presència i al seu ús crític en la teoria contemporània de l'art.

Bibliografia bàsica

PLATÓ. *Diàlogos*. Madrid: Gredos, 1979.
ARISTÒTIL. *Poètica*. Madrid: Gredos,
PLOTÍ. *Eneadas* (diverses edicions).
HUME. *La norma del gust*. Barcelona: Península, 1989.
LESSING. *Laocoonte*. Madrid: Tecnos, 1990.
KANT. *Crítica de la facultad de juzgar*. Caracas: Monte Avila.

Bibliografia de referència

SCHAEFFER, J.M. *L'art de l'age moderne*. París: Gallimard, 1992.
FERRY, L. *Homo aestheticus*. París: Grasset, 1990.
VALVERDE, J. M. *Breve historia y antologia de la estètica*. Barcelona: Ariel, 1990.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Es requereix dels estudiants que es matriculin disposició a estudiar la matèria a partir de les obres fonamentals de la disciplina

Matèria: Estètica

Tipus: *Troncal* Crèdits: 6

Cicle: II

Període lectiu: *1r semestre*Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*Professorat: *Francisco Caja*

Grup: A2

Temari

Contingut: fonaments de teoria estètica.

1. Art i filosofia. Les cuites històriques de l'estètica com a disciplina filosòfica. Baumgarten i la dialèctica de la il·lustració. L'art, òrgan de la filosofia. La irreconciliabilitat de l'estètica tradicional amb l'art actual. L'art contra l'estètica. Pèrdua de l'evidència de l'art. Estètica contra *Enkünstung der Kunst*.

L'universal i el particular: Nominalisme.
Estètica i Filosofia de la Història. Antihistoricisme.

2. L'experiència estètica. De Nietzsche a Dewey. Subjecte/objecte com a equívocs. Crítica de l'estètica empírica. Abolició del subjecte i *principium individuationis*: escola de socialització o de desobediència civil. Infantilisme de l'experiència: crítica de l'estètica de la recepció. Mimesi. Xifra i escriptura. Imitació sense imitat. Finalitat sense fi. Figura de la ignorància: el geni. La tècnica com a punt mitjà entre el no-saber i la necessària reflexió. Les apories del goig estètic. La qüestió de l'objecte estètic en la *Crítica del Judici*: el goig com a universal i necessari. El sublim i *Das Ding*. Cartasis. L'art en l'època de l'*Erfahrungsarmut*. Reproductibilitat tècnica com a antídote. Convergència del fetitxisme de les obres d'art i fetitxisme de les mercàncies.

3. Art i societat. Caràcter doble: autonomia i *fait social*. *Erinnerung* hegeliana i socialització de l'art: la solució de Lukács. Melancolia i modernitat. Politització de l'art: de l'art com a enemic del poble a l'art com a forma de vida. L'última resplendor de la intel·ligència europea: restrospecció del surrealisme. Esteticització de la política. Schiller i l'educació estètica de la humanitat. El romanticisme i la construcció d'una nova mitologia.

Bibliografia bàsica

- ADORNO, T.W. *Aesthetische Theoria*. Frankfurt am Main: 1970. (Versió castellana, Taurus, 1971).
- *Gesammelte Schriften*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 1970.
- BENJAMIN, W. *Gesammelte Schriften*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 1972.
- BOZAL, V (ed.). *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. 2 vols. Madrid: Visor, 1996.
- GIVONE, S. *Storia dell'estetica*. (Versió castellana, Madrid: Tecnos, 1990).
- ROCHLITZ, R. *Theories esthétiques après Adorno*. París: Actes Sud, 1990.
- TATARKIEWICZ, W. *History of Aesthetics*. 4 vols. La Haia, Mouton i Varsovia: Polish Scientific Publishers, 1970-1974. (Versió castellana, 3 vols. Madrid: Akal, 1991).
- *A history of six ideas: an essay in aesthetics*. M. Nijhoff: La Haia, 1980. (Versió castellana: *Historias de seis ideas*. Madrid: Tecnos, 1987).

Estètica I**Matèria:** Estètica**Tipus:** Troncal**Crèdits:** 6**Període lectiu:** 1r semestre**Cicle:** II**Hores setmanals:** Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1**Departament:** Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura**Professorat:** David Estrada Herrero**Llengua:** castellà**Grup:** B1**Objectius**

Presentació de les idees bàsiques de la disciplina estètica en un context de contemporaneïtat històrica i temàtica. En aquest primer semestre s'abordarà la naturalesa de l'obra d'art; en el segon es farà una anàlisi del judici estètic.

Temari

Naturalesa de l'obra d'art

1. Introducció a l'estètica: el terme estètica; l'estètica abans i després de Baumgarten; definició i contingut de l'estètica; estètica i art
2. Les polaritats estètiques: allò dionisiac i allò apol·lini
3. Art i artesanian: la concepció artística i artesana de l'art i la seva integració polar
4. Origen de l'obra d'art: art de les *muses* i art dels *genis*
5. Acabament de l'obra d'art: caràcter inconclús de l'obra d'art; imaginació i acabament d'allò artístic (B. Croce, R. G. Collingwood, J. P. Sartre, R. Ingarden)
6. Art i mimesis: el concepte de *mimesis* a la història de l'estètica; naturalisme i realisme; models mimètics
7. Art i expressió: teories de l'expressió; naturalesa del sentiment expressat; "forma idònea"
8. L'art com a forma: la teoria de la *Gestalt*; C. Bell i la *forma significant*; H. Osborne i la *forma autònoma*; K. Malevitch i la *forma suprematista*; J. Ortega y Gasset i la "deshumanització de l'art"; forma i contingut
9. Art i símbol: polaritat del símbol; símbol i signe; el símbol en la història de l'estètica

Bibliografia bàsica

- BOSANQUET, B. *Historia de la Estética*. 2 vol. Edicions 62, 1988.
 ESTRADA, D. *Estética*. Barcelona: Herder, 1988.
 GOMBRICH, E. H. *Historia del Arte*. Madrid: Alianza Ed., 1988.
 HEGEL, G. W. F. *Introducción a la Estética*. Barcelona: Península, 1990.
 PLAZAOLA, J. *Introducción a la estética*. Universidad de Deusto, 1991.

Sistema d'avaluació

Un examen d'un dels temes bàsics del programa i treball.

Estètica II**Matèria:** Estètica**Tipus:** Troncal**Crèdits:** 6**Període lectiu:** 2n semestre**Cicle:** II**Hores setmanals:** Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1**Departament:** Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura**Professorat:** Enrique Lynch**Llengua:** castellà**Grup:** A1**Temari**

Història de les idees estètiques i del vocabulari de l'estètica, des de la seva aparició a la Grècia antiga, passant per la constitució de l'autonomia de la disciplina en els segles XVIII i XIX., fins a la seva presència i el seu règim d'ús crític en la teoria contemporània de l'art.

Bibliografia bàsica

- HEGEL. *Lecciones de estética*. Barcelona: Península, 1989; Madrid: Akal, 1989.
 SCHILLER. *Kallias*. Barcelona: Anthropos, 1990.
 ----- *Sobre poesia ingenua y sentimental*. Madrid: Verbum, 1994.
 NIETZSCHE. *Nacimiento de la tragedia*. Madrid: Alianza (diverses edicions).
 SHOPENHAUER. *El mundo como voluntad y representación*. Llibre III (diverses edicions).
 WITTGENSTEIN. *Lecciones y conversaciones sobre estética...* Barcelona: Paidós, 1992.

Bibliografia de referència

- SCHAEFFER, J. M. *L'Art de l'age moderne*. París: Gallimard, 1992.
 FFERRY, Luc. *Homo aestheticus*. París, Grasset, 1990.
 VALVERDE, J. M. *Breve historia y antología de la estética*. Barcelona: Ariel, 1990.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Es requereix dels estudiants que es matriculin disposició a estudiar la matèria a partir de les obres fonamentals de la disciplina.

Estètica II**Matèria:** Estètica**Cicle:** II**Tipus:** Troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre**Hores setmanals:** Teòriques 3 **Pràctiques** — **Despatx** 1**Departament:** Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura**Professorat:** Francisco Caja**Llengua:** castellà**Grup:** A2**Temari**

1. Art i llenguatge. Expressió i sentit. Crisi de sentit. Logicitat. Símbol i al·legoria. Al·legoria i estètica: l'al·legoria, ¿categoria estètica o extra-estètica? La dimensió de l'al·legoria. *Ursprung des deutschen Trauerspiel* de W. Benjamin. Etapes de l'al·legoria. Baudelaire, poeta al·legòric. El caràcter al·legòric de l'art modern: la crítica de Lukács. Tècnica i melancòlia: la fotografia com a prehistòria de la comunicació de masses. La visió al·legòrica.

2. La bellesa. Estètica de la lletgesa: dissonància. Tècnica i violència. Temor i temblor. El lleig originari. Intempestiva. L'ideal d'allò negre. Art degenerat. Allò obscè. Sadisme. La dialèctica del senyor i l'esclau en l'experiència estètica. El sublim. Allò bell com a element més enllà del principi del bé.

3. L'aparença. Aparença i veritat de les obres d'art. Aparença en Nietzsche. La funció de la màscara i el cas Wilde. Protòfemomen goetheà i la seva reinterpretació en Benjamin. Aparença i bellesa: l'obra d'art com a oxímoron. Mimesi i racionalitat.

Contingut de veritat de les obres d'art. Veritat com a contingut de les obres d'art. Veritat com a aparença d'allò que té aparença. Relativisme estètic. Caràcter enigmàtic de l'obra d'art. Crítica i interpretació. Convergència de la filosofia i l'art en el contingut de veritat.

Bibliografia bàsica

ADORNO, T. W. *Aesthetische Theoria*. Frankfurt am Main, 1970. (Versió castellana, Taurus, 1971).

----- *Gesammelte Schriften*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 1970.

BENJAMIN, W. *Gesammelte Schriften*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 1972.

BOZAL, V (ed.). *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. 2 vols. Madrid: Visor, 1996.

GIVONE, S. *Storia dell'estetica*. (Versió castellana, Madrid: Tecnos, 1990).

ROCHLITZ, R. *Theories esthétiques après Adorno*. Paris: Actes Sud, 1990.

TATARKIEWICZ, W. *History of Aesthetics*. 4 vols. La Haia, Mouton i Varsovia: Polish Scientific Publishers, 1970-1974. (Versió castellana, 3 vols., Akal, Madrid, 1991).

----- *A history of six ideas: an essay in aesthetics*. M. Nijhoff: La Haia, 1980. (Versió castellana: *Historias de seis ideas*. Madrid: Tecnos, 1987.)

Sistema d'avaluació

Examen final i/o treball de curs.

Estètica II**Matèria:** Estètica**Cicle:** II**Tipus:** Troncal **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre**Hores setmanals:** Teòriques 3 **Pràctiques** — **Despatx** 1**Departament:** Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura**Professorat:** David Estrada Herrero**Llengua:** castellà**Grup:** B1**Objectius**

Presentació de les qüestions estètiques fonamentals entorn de l'anàlisi del judici d'allò bell, d'allò sublim i d'allò lleig, amb especial èmfasi sobre la naturalesa filosòfica del judici de gust.

Temari

Naturalesa i judici estètic

1. Introducció a l'anàlisi del judici estètic: el judici estètic en Kant; valoracions de F. Mirabent entorn del judici estètic
2. El judici estètic d'allò bell: ressenya històrica sobre la problemàtica de la bellesa (des de la cultura grega fins a les concepcions contemporànies); bellesa *natural* i bellesa *artística* (estudi de les tesis de Hegel, Croce i Mirabent)
3. El judici estètic d'allò sublim (referències a Longino, E. Burke, Kant, M. Mendelssohn, Schopenhauer, M. Milà i Fontanals i als estetes del romanticisme); allò sublim *ètic* i allò sublim *religiós*
4. El judici estètic d'allò lleig: el tema de la lletgesa en la història de l'estètica -amb especial referència a Lessing, Solger, Rosenkranz, B. Bosanquet i els estetes romàntics; la bellesa i la lletgesa; formes de lletgesa -amb especial èmfasi sobre allò *grotesc* i en la lletgesa *radical*; allò lleig en l'art contemporani -amb especial referència al *teatre de l'absurd*

Bibliografia bàsica

ESTRADA, D. *Estètica*. Barcelona: Ed. Herder, 1988.

HEGEL, G. W. F. *Introducción a la Estética*. Barcelona: Península, 1990.

KANT, I. *La crítica del juicio*. Barcelona: Austral; Espasa Calpe, 1958.

ROSENKRANZ, K. *Estética de lo feo*. Madrid: Ed. J. Otero, 1992.

Sistema d'avaluació

Un examen sobre els temes bàsics del programa i un treball.

Filosofia de la Ciència I**Matèria:** *Filosofia de la Ciència*

Cicle: II

Tipus: *Troncal*   **Crèdits:** 6**Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 3*   *Pràctiques —*   *Despatx 1***Departament:** *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència***Professorat:** *Manuel Medina Gómez*

Grup: A1

Llengua: *catàla i castellà***Objectius**

Introducció a l'estudi sistemàtic de la ciència

Temari

El curs consisteix en una introducció a l'anàlisi dels conceptes, les teories i les pràctiques de la ciència antiga i moderna en el seu context filosòfic, tècnic i social. Els continguts específics i la bibliografia es facilitaran durant el curs.

Bibliografia bàsica

FICHMAN, M. *Science, Technology and Society. A historical perspective*. Dubuque: Kendall/Hunt, 1993.

MEDINA, M. *De la techne a la tecnologia*. València: Tirant Lo Blanch, 1985.

OLDROYD, D. *El arco del conocimiento: Introducción a la historia de la filosofía y metodología de la ciencia*. Barcelona: Crítica, 1993.

Sistema d'avaluació

Treball: 50%

Examen: 50%

Filosofia de la Ciència I**Matèria:** *Filosofia de la Ciència*

Cicle: II

Tipus: *Troncal*   **Crèdits:** 6**Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 3*   *Pràctiques —*   *Despatx 1***Departament:** *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència***Professorat:** *Manuel Campos Havidich***Llengua:** *catàla*

Grup: B1

Objectius

El curs consistirà en una presentació, en dues parts, d'alguns dels temes centrals de la filosofia de la ciència contemporània.

Temari

En aquesta primera part es tractaran temes com ara la inducció, l'explicació, la justificació, la causalitat, la necessitat, les lleis naturals i la reducció interteòrica.

Bibliografia bàsica

ESTANY, A. *Introducción a la filosofía de la ciencia*. Barcelona: Crítica, 1993.

SUPPE, F. *La estructura de las teorías científicas*. Madrid: Editora Nacional.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia de la Ciència II

Matèria: *Filosofia de la Ciència* **Cicle:** II
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques -- Despatx 1*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *Manuel Medina Gómez*
Llengua: *catà i castellà* **Grup:** A1

Objectius

Profundir en els temes i les controvèrsies centrals entorn de la ciència i la tecnologia actuals.

Temari

En el curs es tractaran els orígens i l'estabilització teòrica, tecnològica i social en el desenvolupament de la tecnociència contemporània, juntament amb les seves interpretacions dins de la moderna filosofia de la ciència i dels actuals estudis de ciència i tecnologia. Els continguts específics i la bibliografia detallada es facilitaran durant el curs.

Bibliografia bàsica

COLLINS H.; PINCH, T. *El Gòlem. Lo que todos debertamos saber acerca de la ciencia*. Barcelona: Crítica, 1996.
 GONZÁLEZ, M.; LÓPEZ, J. A.; LUJÁN, J. L. *Ciencia, tecnología y sociedad*. Madrid: Tecnos, 1996.
 LAUDAN, L. *La ciencia y el relativismo. Controversias básicas en filosofía de la ciencia*. Madrid: Alianza, 1993.

Sistema d'avaluació

Treball: 50%
 Examen: 50%

Filosofia de la Ciència II

Matèria: *Filosofia de la Ciència* **Cicle:** II
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques -- Despatx 1*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *Manuel Campos Havidich*
Llengua: *catà* **Grup:** B1

Objectius

Continuació de l'estudi de temes bàsics iniciat a Filosofia de la Ciència I.

Temari

En aquesta segona part es tractarà el tema del creixement científic i el debat entre realisme i antirealisme.

Bibliografia bàsica

LAUDAN, L. *La ciencia y el relativismo*. Madrid: Alianza, 1993.
 NEWTON-SMITH, W. H. *La racionalidad de la ciencia*. Barcelona: Paidós, 1987.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia Política I

Matèria: *Filosofia Política* **Cicle:** II
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Francisco López Frias*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Oferir informació sistemàtica sobre les qüestions fonamentals de la filosofia política i fixar els conceptes elementals per tal de poder comprendre els supòsits bàsics del programa.

Temari

1. Filosofia/teoria/política i filosofia/teoria/social
2. L'àmbit d'allò polític
3. Comunitat i societat
4. L'Estat
5. Sobirania, poder, autoritat i legitimitat
6. L'obligació política
7. La llibertat
8. La democràcia
9. Els drets. Llibertat, igualtat i tolerància
10. La justícia

Bibliografia bàsica

CHEVALIER, J. J. *Los grandes textos políticos*. Madrid: Aguilar, 1981.
 FRIEDRICH, C. J. *El hombre y el gobierno*. Madrid: Tecnos.
 JASAY, A. *El Estado*. Madrid: Alianza Universidad, 1993.
 RAPHAEL, D. D. *Problemas de filosofía política*. Madrid: Alianza Universidad, 1983.
 REQUEJO, F. *Las democracias*, Barcelona, Ariel, 1990.

Sistema d'avaluació

Examen final i resenya d'un llibre.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

L'alumne haurà d'adquirir coneixements suficients de la història de la teoria i de les idees polítiques. Informació solvent a SABINE, G. J. *Historia de la teoria política*. Madrid: FCE, 1989 i WOLIN, SH. S. *Política y perspectiva*. Buenos Aires: Amomork, 1973.

Filosofia Política I

Matèria: *Filosofia Política* **Cicle:** II
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Josep M. Esquirol Calaf*
Llengua: *català* **Grup:** A2

Objectius

Introduir l'alumne/a en la filosofia política, en primer lloc, a partir d'una reflexió històrico-conceptual i, després, abordant els grans temes que habitualment s'inclouen en aquesta matèria.

Temari

1. La filosofia en la societat (el conflicte entre filosofia i política)
2. Història de la filosofia política: paradigmes i confrontacions
  - a) Aproximació metodològica: criteris hermenèutics
  - b) La filosofia política clàssica
  - c) El pensament cristià medieval
  - d) La filosofia política moderna
3. Què és filosofia política? Plantejaments contemporanis
  - a) Context i situació actual
  - b) Concepcions "radicals" (Strauss, Voegelin, Arendt, Weil)
4. La recerca d'allò polític
  - a) Allò polític com a poder-violència (M. Weber)
  - b) Allò polític com a relació amic-enemic (C. Schmitt, J. Freund)
  - c) Allò teològicopolític (C. Lefort)
  - d) Allò polític com a acció concertada (Arendt)
5. La qüestió de l'ordre i del règim polític
  - a) Les diverses classificacions dels règims polítics
  - b) La teoria de la decadència de l'ordre polític
6. Estat modern i sobirania
  - a) Gènesi històrica i significació conceptual
  - b) Fenomenologia de la crisi contemporània de l'estat
  - c) La idea d'una societat política mundial
7. Llibertat i obligació política
  - a) Diversos sentits de la idea de llibertat
  - b) Obligació política, obligació moral i desobediència civil
8. Democràcia: limitacions i apories
  - a) Models de democràcia. Representació i democràcia directa
  - b) Partits polítics i mitjans de comunicació: condició de possibilitat o limitació?
  - c) La tasca "infinita" de la democràcia

Bibliografia bàsica

ARENDR, H. *Crisis de la República*. Madrid: Taurus, 1973.
 BOBBIO, N. *La teoría de las formas de gobierno en la historia del pensamiento político*. Mèxic: FCE, 1987.
 CHATELET; DUHAMEL; PISIER-KOUCHNER. *Historia del pensamiento político*. Madrid: Tecnos, 1987

HELD, D. *Modelos de democracia*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
MARITAIN, J. *El hombre y el estado*. Madrid: Encuentro, 1983.
QUINTON, A. *Filosofía política*. Mèxic: FCE, 1974.
RAPHAEL, D. *Problemas de filosofía política*. Madrid: Alianza, 1983.
SABINE, G. *Historia de la teoría política*. Mèxic: FCE, 1983.
SCHMITT, C. *El concepto de lo político*. Madrid: Alianza Editorial, 1991.
STRAUSS, L. *¿Qué es filosofía política?* Madrid: Guadarrama, 1970.
STRAUSS ; CROPSEY. *Historia de la filosofía política*. Mèxic: FCE, 1993.
TENZER, N. *Philosophie politique*. París: PUF, 1994.
VALLESPÍN (ed.). *Historia de la teoría política*. 6 vol. Madrid: Alianza Editorial.
WEIL, E. *Philosophie politique*. París: Vrin, 1989.

Sistema d'avaluació

Ressenya i examen final.

Codi: 111020 0

Filosofia Política I

Matèria: *Filosofia Política* **Cicle:** II
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José Manuel Bermudo Ávila*
Llengua: *català* **Grup:** B1

Objectius

Introducció a la problemàtica de la filosofia política contemporània, al seu sentit en el nostre temps, a la conceptualització dels principals problemes i a l'anàlisi dels debats filosòfico-polítics més rellevants.

Temari

1. La filosofia política: El seu sentit en el nostre temps. El seu lloc en el mapa filosòfic. Filosofia, política i filosofia política
2. La política: Diversos conceptes de la política. La política i la construcció de la ciutat. L'ideal polític
3. El poder polític: L'Estat. Formes i fonament. La legitimitat i el contracte social
4. La llibertat política: L'obligació política i els seus límits. Llibertat individual i interès públic. Llibertat positiva i negativa
5. La democràcia: Models de democràcia. Democràcia liberal i democràcia participativa. Límits del criteri de la majoria
6. La justícia: Teories clàssiques i contemporànies de la justícia. La justícia com a ideal polític mínim
7. Els drets: Els drets de les tres generacions. Les crítiques a la *Declaració de drets*. Els drets i la política

Bibliografia bàsica

KYMLIKA, W. *Filosofía política contemporánea*. Barcelona: FCE, 1996.
RAPHAEL, D. *Problemas de filosofía política*. Madrid: Alianza Editorial, 1983.
STRAUSS, L. *¿Qué es filosofía política?*. Madrid: Guadarrama, 1970.
TENZER, N. *Philosophie politique*. París: PUF, 1994.
VALLESPÍN, F. (ed.). *Historia de la teoría política*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.

Sistema d'avaluació

1. Un comentari crític d'un text (d'una llista donada)
- 2.- Un examen (desenvolupar 2 qüestions de 3)

Filosofia Política II

Matèria: *Filosofia Política* **Cicle:** II
Típus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Francisco López Frias*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Estudiar, dins d'un marc històric-filosòfic, l'estructura sistemàtica del conjunt de qüestions teòriques de la filosofia política de forma que es mostrin les implicacions filosòfiques que suscita el funcionament de les institucions polítiques.

Temari

1. L'absolutisme
2. El liberalisme
3. La democràcia: participació i representació
4. L'utilitarisme
5. El socialisme
6. Llibertat, tolerància, totalitarisme i tirania

Bibliografia bàsica

COLOMER, J. M. *El utilitarismo*. Barcelona: Montesinos, 1987.
 CORTINA, A. *Ética aplicada y democracia radical*. Madrid: Tecnos, 1993.
 GINER, S. *Historia del pensamiento social*. Barcelona: Ariel.
 MACPHERSON, J. *La democracia liberal y su época*. Madrid: Alianza Editorial, 1982.
 MILL, J. S. *Sobre la libertad*. Madrid: Alianza Editorial.
 TOCQUEVILLE, A. *El antiguo régimen y la revolución*. (2 Vols.). Madrid: Alianza Editorial, 1995.

Sistema d'avaluació

Examen final i resenya d'un llibre.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

L'alumne haurà d'adquirir coneixements suficients de la història de la teoria i de les idees polítiques. Informació solvent a SABINE, G. *Historia de la teoria política*. Madrid: FCE, 1989 i TRUYOL I SERRA, A. *Historia de la Filosofía del Derecho y del Estado*. Madrid: Alianza Editorial, Vol. 2.

Filosofia Política II

Matèria: *Filosofia Política* **Cicle:** II
Típus: *Troncal* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Josep Maria Esquirol Calaf*
Llengua: *català* **Grup:** A2

Objectius

En continuïtat amb Filosofia Política I, l'objectiu és facilitar l'accés als temes centrals de la filosofia política. En cadascun dels temes, però molt especialment en els darrers, es voldrà orientar l'alumne/a pel que fa al context i als debats actuals.

Temari

1. Teories de la justícia política (I)
  - a) Igualtat i legalitat com a significacions primeres
  - b) Iusnaturalisme, positivisme, utilitarisme, contractualisme
2. Teories de la justícia política (II): justícia i solidaritat
  - a) El debat actual: comunitarisme, liberalisme, liberalisme social, socialdemocràcia
  - b) Més enllà de la justícia: la solidaritat com a principi polític
3. Filosofia dels drets humans
  - a) Tipologia dels drets humans. Les tres generacions
  - b) Per una fonamentació dels drets humans
  - c) Els drets humans i la dimensió política
4. La pau com a problema filosòfic
  - a) La idea de la pau perpètua
  - b) La pau i la filosofia
5. Filosofia política i filosofia de la història
  - a) La constitució de la filosofia de la història i la idea de progrés
  - b) El final de la història i l'estat universal i homogeni
  - c) Postmodernitat: final de la història i pragmatisme polític
  - d) Elements kantians: utopia, història i llibertat
6. La responsabilitat política de la filosofia
  - a) El filòsof com a "funcionari" de la humanitat
  - b) La recerca de sentit com a humanisme i llibertat

Bibliografia bàsica

BOBBIO, N. *El tiempo de los derechos*. Madrid: Sistema, 1991.
 ESQUIROL, J. M. *Tres ensayos de filosofía política*. Barcelona: PPU, 1995.
 FERRY, L. *Philosophie politique 2. Le système des philosophies de l'histoire*. París: PUF, 1984. (ed. castellana a FCE).
 FUKUYAMA, F. *El fin de la Historia y el último hombre*. Barcelona: Planeta, 1990.
 HÖFFE, O. *La justice politique*. París: PUF, 1991.
 JAEGER, W. *Alabanza de la ley*. Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1982.

PATOCKA, J. *Ensayos heréticos sobre la filosofía de la historia*. Barcelona: Península, 1988.
PECES-BARBA, G. *Curso de derechos fundamentales*. Madrid: Eudema, 1991.
PÉREZ LUÑO, A. *Derechos humanos, Estado de derecho y Constitución*. Madrid: Tecnos, 1991.
RAWLS, J. *Teoría de la justicia*. Mèxic: FCE, 1985.
SALOMON; MURPHY. *What is justice?*. Oxford: Oxford University Press, 1990.
VAN PARLIS, Ph. *¿Qué es una sociedad justa?*. Barcelona: Ariel, 1993.

Sistema d'avaluació

Ressenya i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Es recomana haver cursat Filosofia Política I.

Codi: 1110211

Filosofia Política II

Matèria: *Filosofia Política*

Cicle: II

Tipus: *Troncal*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *2n semestre*

Hores setmanals: *Teòriques 3*   *Pràctiques —*   *Despatx 2*

Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*

Professorat: *José Manuel Bermudo Ávila*

Llengua: *català*

Grup: B1

Objectius

Pensar diversos models de comunitat política oferts pels filòsofs, tenint molt en compte el present.

Temari

1. La comunitat tancada: "comunitat d'alegries i penes" (Plató), "comunitat d'amics" (Aristòtil), "cosmopolis" (Ciceró) i "Civitas Dei" (Sant Agustí)
2. La societat oberta: l'associació de la por (Hobbes), la societat racional (Spinoza), la societat de mercaders (Locke), la societat jurídica (Kant)
3. La comunitat oberta: La comunitat de ciutadans (Rousseau), la comunitat ètica (Hegel). El comunisme filosòfic del jove Marx
4. La societat indeterminada: la concepció de la comunitat després de Nietzsche i Heidegger, deconstruccionisme i neopragmatisme. La comunitat de diàleg de Habermas
5. Retorn a l'origen: la nostàlgia de la polis; els comunitaristes; la nostàlgia de l'individu; els libertarians; la impensable ciutat postmoderna

Bibliografia bàsica

BARREL-KRIEDEL, B. *Les chemins de l'Etat*. Paris: Calmann-Lévy, 1985.
CHATELET, F.; PISIER, E. *Les conceptions politiques du XXè siècle*. Paris: PUF, 1983.
GOYARD-FABRE, S. *Philosophie politique*. Paris: PUF, 1977.
SABINE, G. *Historia de la teoria política*. Mèxic: FCE, 1963.
TOUCHARD, J. *Historia de las ideas políticas*. Madrid: Tecnos, 1969.
WISER, J. L. *Political Philosophy. A history of de Search for Order*. New Jersey: Englewood Cliffs. Prentice Hall, 1983.

Sistema d'avaluació

Un treball, amb condicions que ja es precisaran, i un examen sobre el temari.

Metafísica I

Matèria: *Metafísica* **Cicle:** II
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 7.5 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Eudald Forment Giral*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Conèixer sistemàticament les qüestions centrals de la metafísica, tenint com a referència els autors de l'antiguitat i de la modernitat.

Temari

1. Gènesi històrica. Les oposicions i el retorn
2. Essencialisme, aristotelisme i idealisme
3. La metafísica de l'ésser
4. Fonaments ontics i ontològics
5. Metodologia i estructuració

Bibliografia bàsica

CANALS, F. *Sobre la esencia del conocimiento*. Barcelona: PPU, 1987.
 FORMENT, E. *Lecciones de Metafísica*. Madrid: Rialp, 1992.
 GARCÍA LÓPEZ, J. *Lecciones de metafísica*. Madrid: Rialp, 1992.
 LOBATO, A.; SEGURA, A.; FORMENT, E. *El pensamiento de Santo Tomás de Aquino para el hombre de hoy*. València: Edicep, 1995.

Sistema d'avaluació

Examen final. Un treball de curs opcional.

Metafísica I

Matèria: *Metafísica* **Cicle:** II
Tipus: *Troncal* **Crèdits:** 7.5 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 3 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José M. Romero Baró*
Llengua: *català* **Grup:** A2

Objectius

Presentar la Metafísica com a ciència que apareix després de la Física i que es constitueix en filosofia dels principis d'aquesta.

Temari

1. La metafísica, "més enllà" de la física
2. Ciència i filosofia en Aristòtil
3. Déu i el món en Descartes
4. Física i metafísica de Kant a Hegel

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Ética Nicomàquea*. Madrid: Gredos, 1988.
 ----- *Tratados de lógica*. Madrid: Gredos, 1988.
 DESCARTES, R. *Ouvres*, T. XX: *Principes de la philosophie*. Paris: Vrin, 1996.
 KANT, I. *Crítica de la razón pura*. Madrid: Alfaguara, 1994.
 NEWTON, I. *Principios matemáticos de la filosofía natural*. Madrid: Tecnos, 1987.
 POPPER, K. *El desarrollo del conocimiento científico*. Buenos Aires: Paidós, 1974.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball optatiu.

Metafísica I

Codi: 111022 2

Matèria: *Metafísica*

Tipus: *Troncal*

Crèdits: 7.5

Període lectiu: *1r semestre*

Cicle: II

Hores setmanals: *Teòriques 3*

Pràctiques —

Despatx 2

Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*

Professorat: *Ignasi Guiu Andreu*

Llengua: *castellà*

Grup: B1

Temari

1. La metafísica
2. L'ésser
3. Unitat de l'ésser
4. Mobilitat
5. Substància i accidents
6. La síntesi matèria i forma

Bibliografia bàsica

- ALVIRA, T.; CLAVELL, L.; MELENDO, T. *Metafísica*. 5a ed. Pamplona: 1993.
FORMENT, E. *Lecciones de metafísica*. Madrid: 1992.
GILSON, E. *Constantes philosophiques de l'être*. París: 1983.
GRENET, P. B. *Ontología*. Barcelona: 1980.
RAEYMAEKER, L. *Filosofia del ser*. Madrid: 1968.

Sistema d'avaluació

Examen final i treball optatiu.

Codi: 111023 3

Metafísica II

Matèria: *Metafísica*

Tipus: *Troncal*

Crèdits: 7.5

Període lectiu: *2n semestre*

Cicle: II

Hores setmanals: *Teòriques 3*

Pràctiques —

Despatx 1

Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*

Professorat: *Eudald Forment Giral*

Llengua: *castellà*

Grup: A1

Objectius

Conèixer sistemàticament les qüestions centrals de la Metafísica, tenint com a referència els autors de l'antiguitat i de la modernitat.

Temari

1. L'ens
2. Transcendentalitat i analogia de l'ens
3. Les propietats transcendents
4. Estructures ontològiques i connexions causals
5. Metafísica de la persona

Bibliografia bàsica

- CANALS, F. *Sobre la esencia del conocimiento*. Barcelona: PPU, 1987.
FORMENT, E. *Lecciones de Metafísica*. Madrid: Rialp, 1992.
GARCÍA LÓPEZ, J. *Lecciones de metafísica tomista. Ontología. Nociones comunes*. Pamplona: EUNSA, 1995.
LOBATO, A.; SEGURA, A.; FORMENT, E. *El pensamiento de Santo Tomás de Aquino para el hombre de hoy*. València: Edicep, 1996.

Sistema d'avaluació

Examen final. Un treball de curs opcional.

Metafísica II

Codi: 111023 3

Matèria: *Metafísica*
Tipus: *Troncal*   **Crèdits:** 7.5   **Període lectiu:** *2n semestre*   **Cicle:** II
Hores setmanals: *Teòriques 3*   *Pràctiques —*   *Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José M. Romero Baró*
Llengua: *català*
Grup: A2

Objectius

Presentació sistemàtica dels principals elements de la metafísica aristotèlica.

Temari

1. Ser, dir, pensar
2. L'ens com a principi
3. Abstracció i analogia
4. Propietats transcendents de l'ens
5. Estructura categorial de l'ens

Bibliografia bàsica

- ARISTÒTIL. *Tratados de lógica*. Madrid: Gredos, 1982.
----- *Metafísica*. Madrid: Gredos, 1982.
CANALS, F. *Sobre la esencia del conocimiento*. Barcelona: PPU, 1987.
RAYMAEKER, L. *Filosofía del ser*. Madrid: Gredos, 1968.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball optatiu.

Codi: 111023 3

Metafísica II

Matèria: *Metafísica*
Tipus: *Troncal*   **Crèdits:** 7.5   **Període lectiu:** *2n semestre*   **Cicle:** II
Hores setmanals: *Teòriques 3*   *Pràctiques —*   *Despatx 1*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Ignasi Guiu Andreu*
Llengua: *castellà*
Grup: B1

Temari

1. Activitat de l'ésser
2. Estructura real de l'ens
3. La participació transcendental: l'ésser subsistent
4. Subjecte personal
5. Home i ésser: veritat, bé i bellesa

Bibliografia bàsica

- ALVIRA, T.; CLAVELL, L.; MELENDO, T. *Metafísica*. 5a ed. Pamplona: 1993.
FORMENT, E. *Lecciones de metafísica*. Madrid: 1992.
GILSON, E. *El ser y los filósofos*. Pamplona: 1985.
GUIU, I. *Ser y obrar*. Barcelona: 1991.
MARITAIN, J. *Siete lecciones sobre el ser*. Buenos Aires: 1943.

Sistema d'avaluació

Examen final i treball optatiu.

Codi: 1111762

Antropologia Filosòfica Contemporània: Sartre i Camus

Matèria: Antropologia Filosòfica Contemporània

Cicle: II

Tipus: Optativa   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** 1r semestre

Hores setmanals: Teòriques 2   Pràctiques —   Despatx 2

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Professorat: Agustín González Gallego

Llengua: castellà

Grup: A1 i B1

Objectius

El curs és una continuació del que es va impartir el curs 1996-1997, Existencialisme. L'objectiu és mostrar les qüestions centrals des de les quals Sartre i Camus construeixen la seva obra filosòfica i literària i analitzar, en un segon moment, com aquestes es despleguen en obres concretes.

Temari

1. Fenomenologia existencial
2. Llibertat, compromís, acció
3. Absurd, home rebel, home del migdia

Bibliografia bàsica

Corpus sartrià
Corpus camusià

Sistema d'avaluació

Examen final i treball individual.

Codi: 1111773

Antropologia Filosòfica Contemporània: Lectura de Maria Zambrano

Matèria: Antropologia Filosòfica Contemporània

Cicle: II

Tipus: optativa   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** 2n semestre

Hores setmanals: Teòriques 2   Pràctiques —   Despatx 2

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Professorat: Miguel Morey

Llengua: castellà

Grup: A1 i B1

Temari

Aquest curs es proposa dur a terme una aproximació al conjunt de l'obra de Maria Zambrano a través de la via d'accés que ens ofereix la seva pràctica escriptural, el seu ús de l'assaig com a mètode específic d'investigació filosòfica. En el seu horitzó més general, el seu mètode de l'assaig s'aplica a la determinació de la noció d'experiència (entesa com a element nuclear de tota proposta de saber), en la complexa diversificació de les seves obertures més extremes (experiència reflexiva, mística, estètica, històrica...). Es tracta, en definitiva, d'intentar una caracterització cabdal i aconplida del que se sol anomenar *raó poètica*.

Bibliografia bàsica

S'indicarà el primer dia de classe.

Sistema d'avaluació

Un comentari de text al final del quadrimestre.

Estètica: Estètica del Romanticisme Anglès**Matèria:** Estètica**Cicle:** II**Tipus:** optativa **Crèdits:** 6**Període lectiu:** 1r semestre**Hores setmanals:** Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx** 2**Departament:** Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura**Professorat:** David Estrada Herrero**Llengua:** castellà**Grup:** B1**Objectius**

Destacar la importància del romanticisme anglès i la seva influència en els corrents estètics contemporanis i en l'origen i el desenvolupament del romanticisme a altres països, i també en la concepció de l'art com una "fe poètica".

Temari

1. Introducció. Sobre el terme *romàntic*. Orígens del romanticisme
2. Classicisme i romanticisme
3. Antropologia del romanticisme. Bondat natural. Independència de les facultats. El sentiment, la fe i la imaginació. Els "nivells profunds" de l'ànima. *El geni creador*. El tarannà romàntic
4. *La naturalesa* en el romanticisme. El paisatge
5. Del món real al món poètic. El *simbol*
6. Sentiment i expressió
7. Imaginació i creativitat
8. *La fe poètica*: soteriologia del romanticisme anglès.

*En el desenvolupament d'aquesta temàtica es faran referències, entre d'altres, a W. Blake, Byron, S. T. Coleridge, Th. DeQuincy, O. Goldsmith, Th. Gray, J. Keats, J. Macpherson, S. Richardson, J. Ruskin, W. Scott, Mary Shelley, P. B. Shelley, R. Southey, L. Sterne, J. M. W. Turner, H. Walpole, Joseph y Thomas Warton, Wordsworth, E. Young..

Bibliografia bàsica

- ABRAMS, M.H., *El espejo y la lámpara. Teoría romántica y tradición crítica*. Barcelona: Barral, 1975
- BLOOM; HAROLD. *Los poetas visionarios del romanticismo inglés* (Blake, Byron, Shelley, Keats). Barcelona: Barral, 1974
- TRILLING. *Romantic Poetry and Prose*. Oxford University Press, 1981.
- BOWRA, C.M. *La imaginación romántica*. Taurus, 1972.
- FURST, Lilian R. *Romanticism in perspective*. Londres: Macmilan, 1979. (Inclou una àmplia llista bibliogràfica).

Sistema d'avaluació

Un examen sobre el temari bàsic del curs i un treball.

Estètica: Dimensions de l'experiència estètica**Matèria:** Estètica**Cicle:** II**Tipus:** optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre**Hores setmanals:** Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx** 2**Departament:** Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura**Professorat:** Enrique Lynch**Llengua:** castellà**Grup:** A1**Temari**

Investigació entorn de tres esferes d'allò estètic:

1. La immediatesa: entorn de l'experiència de la música.
2. L'abstracció: entorn de l'experiència de la música i de la dissipació de la forma en les arts plàstiques.
- c) La variació: entorn d'un art expressiu/representatiu i no necessàriament mimètic.

S'examinaran textos de la tradició pitagoricoplàtonica i de Wittgenstein en relació amb la música, els exercicis de variació de Monet i Cézanne, l'experiència poètica segons Pessoa, Heaney, Larkin i altres poetes. També s'estudiaran els models presentats per les diferents teories de l'art abstracte i el binomi abstracte/concret en la tradició idealista.

Bibliografia bàsica

El temari i la bibliografia detallada estaran disponibles al començament del curs.

Sistema d'avaluació

Dos treballs escrits fets conjuntament amb el professor.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Es requereix dels estudiants:

- a) Haver cursat i aprovat, almenys, dos quadrimetres d'Estètica troncal
- b) Disposició a estudiar sobre la base dels textos recomanats

Codi: 1111342

Sòcrates: Ètica i Política

Matèria: Ètica

Cicle: II

Tipus: optativa   **Crèdits: 6**   **Període lectiu: 1r semestre**

Hores setmanals: Teòriques 2   **Pràctiques —**   **Despatx 2**

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Professorat: Norbert Bilbeny Garcia

Llengua: català

Grup: A1

Temari

No és un curs filològic ni historiogràfic, sinó d'actualització ètico-política, en la societat pluralista, de l'ensenyament socràtic, interpretat des d'una perspectiva a) de saviesa pràctica i b) de racionalitat cognitiva.

Bibliografia bàsica

ARENDT. *La vida del esperitu*. CEC.
BRICKHOUSE. *Plato's Socrates*. Oxford.
PLATÓ. *Apologia de Sòcrates*.
----- *República*. Llibre I.
----- *Gòrgies*.

Sistema d'avaluació

Examen. Treball opcional, que farà mitjana amb l'examen.

Codi: 1111353

Bioètica

Matèria: Ètica

Cicle: II

Tipus: optativa   **Crèdits: 6**   **Període lectiu: 2n semestre**

Hores setmanals: Teòriques 2   **Pràctiques —**   **Despatx 2**

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Professorat: Andrés Sánchez Pascual

Llengua: castellà

Grup: A1

Temari

El curs tindrà dues parts. En la primera s'exposaran els principis fonamentals de la bioètica i en la segona, s'elaborarà un mètode pràctic de resolució de problemes.

Bibliografia bàsica

GRACIA, D. *Fundamentos de Bioética*. Madrid: EUDEMA, 1989.

Sistema d'avaluació

Treball i examen.

Codi: 1111364

Les Ètiques de la Il·lustració Escocesa

Matèria: Ètica **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx:** 2
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Margarita Mauri Álvarez
Llengua: català **Grup:** B1

Objectius

Que l'alumnat conegui els principals problemes que els autors de la il·lustració escocesa es plantegen sobre l'ètica, i també les respostes donades per aquests autors i la polèmica que mantenen amb d'altres autors britànics.

Temari

1. Els sentit moral en Lord Shaftesbury
2. La inclinació egoista segons B. de Mandeville
3. El coneixement del bé en l'ètica de F. Hutchedon
4. D. Hume, A. Smith i Th. Reid
  - a) Coneixement moral i naturalesa humana
  - b) Formació del judici moral
  - c) Passions i sentiments
  - d) Voluntat i llibertat
  - e) El bé i la virtut

Bibliografia bàsica

RAPHAEL, D. D. (ed.). *British Moralists 1650-1800*. 2 vol. Cambrig-Indianapolis: Hackett Publishing Company, 1991. (Selecció i edició amb notes comparatives i índex analític de D.D. Raphael).

Sistema d'avaluació

1. Examen
2. Exposició oral d'un article
3. Treball escrit
4. Lectura obligatòria

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Els criteris de correcció en l'examen seran els següents:

1. Expressió clara, acurada i precisa
2. Domini del vocabulari propi de cada autor
3. Adequació pregunta-resposta
4. Correcta presentació formal i ortogràfica

Codi: 1111375

Teories sobre la Llei Natural

Matèria: Ètica **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx:** 2
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Margarita Mauri Álvarez
Llengua: català **Grup:** B1

Objectius

Que l'alumne conegui la teoria clàssica de la llei natural, les objeccions que històricament s'hi han plantejat i l'estat actual de la qüestió.

Temari

1. El problema de la llei natural
2. Plantejaments històrics
3. Definició de *llei natural*
  - a) Característiques
  - b) Contingut
  - c) Coneixement
  - d) Obligatorietat
  - e) Historicitat
4. Crítiques a la llei natural
5. La relació de la llei natural amb el racisme i l'ecologia

Bibliografia bàsica

DAVITT, Th. *The Natural Law*. St. Louis: Herder & Co., 1951.
ROMMEN, H. *The Natural Law*. St. Louis: Herder & Co., 1948.
SIMON, Y. *The Tradition of Natural Law*. Nova York: Fordham University Press, 1992.

Sistema d'avaluació

1. Examen
2. Exposició oral d'un article
3. Treball escrit
4. Lectura obligatòria

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Els criteris de correcció en l'examen seran els següents:

1. Expressió clara, acurada i precisa
2. Domini de la terminologia pròpia del tema
3. Adequació pregunta-resposta
4. Presentació formal i ortogràfica correcta

Història de la Filosofia Contemporània: Vida, Política i Art

Matèria: *Filosofia Contemporània* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Santiago López Petit*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Temari

Al llarg del curs s'estudiaran les obres de Lautréamont, dels dadaïstes i dels surrealistes com a antecedents artístics del moviment dels situacionistes. Es dedicarà una atenció especial a les formes de crítica experimentades i, en general, a la conjunció entre vida i nihilisme.

Bibliografia bàsica

HUELSENBECK, R. *En avant Dada. Die Geschichte des dadaismus*. Hamburg: MadVerlag, 1976.
 LAUTRÉAMONT. *Oeuvres Complètes*. París: Librairie J. Corti, 1979.
 NADEAU, M. *Histoire du Surréalisme*. París: Seuil, 1945.
 RIBEMONT-DESSAIGNES, G.: *Dada*. París: Ed. Ivrea, 1994..

Sistema d'avaluació

Realització d'un treball. Per a una millor comprensió del curs és recomanable haver cursat la Història de la Filosofia Contemporània II impartida pel mateix professor.

Història de la Filosofia Contemporània: Els Situacionistes

Matèria: *Filosofia Contemporània* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Santiago López Petit*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Temari

Després d'haver exposat els antecedents artístics dels situacionistes i la seva relació amb el maig del 68, s'analitzaran les temàtiques essencials al voltant de les quals s'elabora el seu discurs crític: societat de l'espectacle, reificació, vida quotidiana...

Bibliografia bàsica

DEBORD, Guy. *La société du spectacle*. París: Gallimard, 1992.
 LÓPEZ PETIT, Santiago. *Horror Vacui*. Madrid: Siglo XXI, 1996.
International Situationniste 1958-59. Amsterdam: Van Gennepe, 1970.

I les obres de Hegel, Marx, Korsch, Lukács...

Sistema d'avaluació

Realització d'un treball. Per a una millor comprensió del curs és recomanable haver cursat Història de la Filosofia Contemporània II, impartida pel mateix professor.

Història de la Filosofia Contemporània: Art i Filosofia**Matèria:** *Filosofia Contemporània***Cicle:** II**Tipus:** *optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques —*   *Despatx 2***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *Antonio Aguilera Pedrosa***Llengua:** *castellà***Grup:** B1**Objectius**

Establir l'afinitat i la diferència entre art i filosofia.

Temari

1. Afinitat i impossibilitat d'imitació: avantguardes artístiques i filosofies d'avantguarda
2. Perills d'una artització de la filosofia. Perills d'una filosofització de l'art
3. El llenguatge en filosofia i en literatura
4. Teoria estètica no és estetització de la teoria filosòfica ni darrera fase del procediment filosòfic
5. Refuncionalització filosòfica de descobriments artístics.
6. Temença de l'art davant de l'estètica. La crítica de l'avantguardista Adorno a les avantguardes artístiques
7. Relació amb les ciències socials

Bibliografia bàsicaA més dels *Gesammelte Schriften* d'Adorno, les traduccions en castellà:

ADORNO, Th. *Teoria estètica*. Madrid: Taurus/Orbis. Davant de les impressionants deficiències d'aquesta traducció és imprescindible una confrontació amb l'original alemany o, per a qui no llegeixi alemany, amb una altra traducció millor.

- *Impromptus*. Barcelona: Laia.
- *Filosofia de la nueva música*. Buenos Aires, Sur.
- *Disonancias*. Madrid: Rialp.
- *Prismas*, Editorial Ariel.
- *Notas de literatura*, Editorial Ariel.
- "Introducción". A *La disputa del positivismo en la sociología alemana*. Grijalbo.

Sistema d'avaluació

Examen final i treball d'investigació. També es valorarà l'exposició oral del treball a classe.

Història de la Filosofia Contemporània: Teories de l'experiència**Matèria:** *Filosofia Contemporània***Cicle:** II**Tipus:** *optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques —*   *Despatx 2***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *Josep Maria Bech Duró***Llengua:** *castellà***Grup:** A1**Objectius**

Explorar tres direccions hegemòniques del pensament contemporani, prenent com a fil conductor les doctrines de l'experiència que respectivament representen.

Temari

1. Gadamer: l'experiència històrica. L'herència hegeliana al voltant de la "negació específica". Els trets capitals de l'experiència gadameriana: obertura, negativitat i historicitat. L'experiència de la tradició que insisteix a concebre-la com a llenguatge i no com a objecte. La veritat com a experiència del comprendre. El comprendre com a succeir supraindividual de la veritat.
2. Adorno: l'experiència reflexiva. El coneixement d'allò no idèntic, com a forma específica d'experiència. La utopia d'una experiència no reduïda i la idea de reconciliació. L'experiència que és feta possible per una reflexió que combina allò sensible amb allò cognitiu. La dialèctica negativa com a teoria de l'experiència.
3. Merleau-Ponty: l'experiència primordial. La fenomenologia del sentit i la subversió d'allò supersensible. Sentit viscut i sentit conceptual. El caràcter irreductible de l'experiència inicial del món. El caràcter necessàriament subaltern de tota reflexió sobre l'experiència primigènica. La informació de la percepció per la cultura, om a descens de l'invisible en el visible. "Les vraies aubépines sont les aubépines du passé".

Bibliografia bàsica

- ADORNO, T. W. *Dialèctica negativa*. Taurus.
 BECH, J. M. *La recerca del sentit i l'experiència del temps*. Anthropos.
 GADAMER, H. G. *Verdad y Método*. Sígueme.
 MERLEAU-PONTY, M. *Le visible et l'invisible*. Gallimard.
 THYEN, A. *Negative Dialektik und Erfahrung*. Suhrkamp.

Sistema d'avaluació

Hi haurà una prova escrita al final del semestre.

Història de la Filosofia Contemporània: La teoria gadameriana del llenguatge

Matèria: *Filosofia Contemporània* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Carmen Revilla Guzmán*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Aproximació al debat al voltant de l'hermenèutica a partir de l'anàlisi d'alguns aspectes de la teoria del llenguatge elaborada per Gadamer.

Temari

1. La "situació hermenèutica"
2. L'horitzó de la comprensió
3. L'estructura lingüística de la tradició
4. Formes i funcions del llenguatge
5. Text i escriptura

Bibliografia bàsica

- GADAMER, *Verdad y Método*. Sígueme, III Parte.
 ----- "Texto e interpretación". A: *Verdad y Método II*. Sígueme.
 ----- "Hombre y lenguaje". A: *Verdad y Método II*. Sígueme.
 ----- *Poema y diálogo*, Gedisa

Sistema d'avaluació

Examen final

Història de la Filosofia Contemporània: L'àmbit de la "Raó Poètica"

Matèria: *Filosofia Contemporània* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Carmen Revilla Guzmán*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Lectura de textos de Simone Weil i Maria Zambrano, prenent com a clau la connexió entre la noció weiliana de l'"arrelament" i l'estructura de la "raó poètica" de Zambrano.

Temari

1. El caràcter biogràfic del pensar (en Weil i Zambrano)
2. La dimensió política de la seva obra
3. Formes d'articulació de la memòria

Bibliografia bàsica

- WEIL, Simone. *Escritos sobre la guerra*. Editorial Bromera.
 ----- *Echar raíces*. Editorial Trotta.
 ZAMBRANO, Maria. *El hombre y lo divino*. Madrid: Siruela, 1991 (També hi ha una traducció castellana a FCE).
 ----- *Hacia un saber sobre el alma*. Madrid: Alianza, 1993.

Sistema d'avaluació

Examen final i treball.

Codi: 1111843

Temes de Filosofia de la Ciència: Ciència, Tecnologia i Societat III

Matèria: Filosofia de la Ciència

Cicle: II

Tipus: optativa **Crèdits:** 6

Període lectiu: 1r semestre

Hores setmanals: Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Professorat: Manuel Medina Gómez

Llengua: català i castellà

Grup: A1

Objectius

Introducció pràctica a l'anàlisi constructiva dels impactes de la ciència i la tecnologia.

Temari

Ciència, tecnologia i cultura

1. El model tecnocientífic d'innovació, estabilització i desenvolupament
2. Tecnociència en acció: de les innovacions microelectròniques i informàtiques a les biotecnologies i l'enginyeria genètica
3. Tecnocientificació de la cultura: la configuració transcultural de l'entorn material, simbòlic, biòtic i organitzatiu
4. Estabilització d'innovacions tecnocientífiques i desestabilització de tradicions culturals: incompatibilitats i problemes en la cultura tecnocientífica

Bibliografia bàsica

- BENIGER, J. R. *The control revolution. Technological and economic origins of the information society.* Cambridge Mass.; Harvard University Press, 1986.
- MUMFORD, L. *Técnica y civilización.* Madrid: Alianza Editorial, 1979.
- RITZER, G. *La McDonalitzación de la sociedad. Un análisis de la racionalización en la vida cotidiana.* Barcelona: Ariel, 1996.
- SUZUKI, D.; KNUDTSON, P. *GenEtica. Conflictos entre la ingeniería genética y los valores humanos.* Madrid: Tecnos, 1991.

Sistema d'avaluació

Treball-pràctica: 50%

Treball-examen final: 50%

Codi: 1111854

Temes de Filosofia de la Ciència: Ciència, Tecnologia i Societat IV

Matèria: Filosofia de la Ciència

Cicle: II

Tipus: optativa **Crèdits:** 6

Període lectiu: 2n semestre

Hores setmanals: Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Professorat: Manuel Medina Gómez

Llengua: català/castellà

Grup: A1

Objectius

Pràctica d'avaluació d'innovacions i desenvolupaments tecnocientífics.

Temari

Ciència, tecnologia i futur

1. Crisi en el desenvolupament tecnocientífic i models d'intervenció: gestió tecnocràtica, ètica humanista, participació social i acció ecologista
2. Avaluació de tecnologies i política científica i tecnològica
3. Models de desenvolupament: del desenvolupament sostingut al sostenible
4. Bases filosòfiques per a un desenvolupament compatible de ciència, tecnologia i cultura

Bibliografia bàsica

- MEDINA, M.; SANMARTIN, J. (ed.). *Estudios sobre sociedad y tecnología.* Barcelona: Anthropos, 1992.
- TILES, M.; OBERDIEK, H. *Living in a Technological culture.* Londres; Nova York; Routledge, 1995.

Sistema d'avaluació

Treball pràctica: 50%

Treball-examen final: 50%

Temes de Cosmologia: Lectura del *De Anima* d'Aristòtil

Matèria: *Filosofia de la Natura* Cicle: II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Josep M. Petit Sullà*
Llengua: *castellà* Grup: A1

Objectius

Adquirir un coneixement filosòfic del que és la vida i les operacions vitals i copsar la peculiaritat del coneixement sensible i intel·lectual.

Temari

1. Concepte i definicions d'ànima
2. Ànima, vida i moviment
3. Ànima i cos
4. Facultats i operacions de l'ànima
5. La sensació
6. Els sentits interns
7. De la imatge al pensament
8. L'enteniment agent i el pacient
9. L'enteniment pràctic, la voluntat i la tendència

Bibliografia bàsica

- ARISTÒTIL. *Acerca del alma*. Madrid: Gredos, 1988. [Intr., trad. i notes de Tomás Calvo].
 ----- "De l'ànima". A: *Psicologia*. Barcelona: Laia, 1981. [Trad. de J. Leita].
 ----- "De la sensació". A: *Psicologia*. Barcelona: Laia, 1981. [Trad. de J. Leita].
 SANT TOMÀS. *Comentario al libro del Alma de Aristóteles*. Buenos Aires: Fundación Arché, 1979. [Trad. de M. C. Donadio].

Sistema d'avaluació

Examen final i treballs voluntaris.

Temes de Cosmologia: Lectura de la *Física* d'Aristòtil

Matèria: *Filosofia de la Natura* Cicle: II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Antoni Prevosti Monclús*
Llengua: *català* Grup: A1

Objectius

Lectura comentada de la *Física* aristotèlica, recolzada en el coneixement de les interpretacions dels principals comentaristes antics i contemporanis. Familiarització amb la terminologia i el sistema conceptual aristotèlics.

Temari

1. El text de la *Física* i la seva història
2. Qüestions d'hermenèutica
3. Comentaristes i estudiosos més importants
4. Lectures dels llibres I i II
5. Ponències sobre els llibres III i IV
6. Lectures dels llibres V a VIII

Bibliografia bàsica

- ARISTÒTIL. *Física*. Madrid: Gredos, 1995. [Traducció de G. de Echandía].
 ----- *Física llibres I/II*. Buenos Aires: Ed. Biblos, 1993. [Traducció introducció i notes de Marcelo D. Boeri].
 DE GANDT, F.; SOUFFRIN, P. (ed.). *La physique d'Aristote et les conditions d'une science de la nature. Actes du colloque etc.* Paris: Vrin, 1991.
 JUDSON, L. *Aristotle's Physics. A Collection of Essays*. Oxford: Clarendon Press.
 PREVOSTI, A. *La Física d'Aristòtil*. Barcelona: PPU, 1984.
 SACHS, J. *Aristotle's Physics. A Guided Study*. New Jersey: Rutgers UP, 1995.

Sistema d'avaluació

L'alumnat haurà de preparar i exposar un passatge de la *Física* prèviament convingut amb el professor.
 Examen escrit final.

Temes de Filosofia del Llenguatge: Els problemes de la Filosofia: una perspectiva analítica**Matèria:** Filosofia del Llenguatge**Cicle:** II**Tipus:** optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre**Hores setmanals:** Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1**Departament:** Lògica, Història i Filosofia de la Ciència**Professorat:** Josep Macià Fàbrega**Llengua:** català**Grup:** A1**Objectius**

Estudiar en un sol curs i des d'una perspectiva analítica alguns dels problemes principals en filosofia. Llegir o rellegir alguns dels textos més interessants en filosofia, tant d'autors clàssics com de contemporanis.

Temari

1. Teoria del coneixement (lectures de Descartes, Berkeley, Grice, Ayer, Austin)
2. Ètica.
  - a) Problemes i desafiaments (lectures de Mackie, Thomson, Foot)
  - b) Utilitarisme (lectures de Mill i Carrit)
  - c) Ètica kantiana (lectures de Kant i Nagel)
3. Teoria política (lectures de Plató i Rawls)
4. Metafísica:
  - a) Identitat personal (lectures de Locke, Perry, Williams)
  - b) Determinisme i lliure albir (lectures de Campbell, Hume, Anscombe)
  - c) Ments, cossos i màquines (lectures de Descartes, Ryle, Turing, Searle)
5. Paradoxes (lectures de Quine)

Bibliografia bàsica

- ANSCOMBE, G. E. M. *Causalitat i determinació*. 1971.
 AUSTIN, J. L. *Sentit i percepció* (fragment). 1962.
 AYER, A. J. *Els fonaments del coneixement empíric* (fragment). 1969.
 BERKELEY, G. *Tres diàlegs entre Hylas i Philonous* (extrets). 1713.
 CAMPBELL, C. A. *Sobre el jo i el bé* (extreta). 1957.
 CARRIT, E. F. *Pensament ètic i polític* (fragment). 1950.
 DESCARTES, R. *Meditacions metafísiques* (I i II). 1641.
 FOOT, P. *El problema de l'avortament i la doctrina del doble efecte*. 1967.
 GRICE, P. *Una teoria causal de la percepció*. 1961.
 HUME, D. *Investigació sobre els principis de la moral* (fragment). 1751.
 KANT, I. *Fonamentació de la metafísica dels costums* (extrets). 1785.
 LOCKE, J. *Assaig sobre l'enteniment humà* (llibre II, cap. 27). 1694. 2a. edició.
 MACKIE, J. L. *Inventant el Bé i el Mal* (extrets). 1977.
 MILL, J. S. *L'utilitarisme* (extrets). 1861.
 NAGEL, T. *Guerra i massacre*. 1971.
 PLATÓ. *La República* (extrets).
 PERRY, J. *Un diàleg sobre identitat personal i immortalitat*. 1978.
 QUINE, W. V. O. *Els camins de la paradoxa*. 1966.
 RAWLS, J. *Una teoria de la justícia* (extrets). 1971.
 RYLE, G. *El concepte de la Ment* (fragment). 1949.
 SEARLE, J. R. *Ments, cervells i programes*. 1980.
 THOMSON, J. *Una defensa de l'avortament*. 1971.

TURING, A. M. *Maquinària computadora i intel·ligència*. 1950.
 WILLIAMS, B. *El jo i el futur*. 1970.

La majoria d'aquests textos estan recollits a PERRY, J.; HARMAN, M. (eds.). *Introduction to philosophy. Classical and Contemporary Readings*. Oxford University Press, 1993. 2a. edició.

S'indicarà com obtenir traduccions catalanes o castellanes de tots els textos que siguin lectures obligatòries.

Sistema d'avaluació

Tres o quatre assajos curts durant el semestre i un examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

És recomanable haver cursat Lògica per a Lingüistes.

Temes de Filosofia del Llenguatge: Actituds proposicionals

Matèria: *Filosofia del Llenguatge* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *Manuel García-Carpintero Sánchez-Miguel*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Objectius

Discutir, a partir del comentari dels principals textos sobre la matèria, els problemes relatius al contingut representacional de les actituds proposicionals (pensar, jutjar, creure, desitjar, etc).

Temari

1. La teoria fregeana clàssica
2. Actituds *de dicto* i *de re*
3. Correccions de la teoria fregeana I: la proposta de Kaplan
4. Proposicions rusellianes: la justificació de Kripke per la teoria de la referència directa
5. Els indexicals en les actituds: l'"indexical essencial"
6. Actituds *de se*
7. Correccions de la teoria fregeana II: la teoria de l'"indexical ocult"
8. Les objeccions de Schiffer i l'estat de la qüestió

Bibliografia bàsica

GARCÍA-CARPINTERO. *Las palabras, las ideas y las cosas*. Barcelona: Ariel, 1996.
 LEWIS. *Philosophical papers*, Vol.1.
 PERRY. *The problem of the essential indexical and other essays*. Oxford UP.
 SOAMES; SALMON (eds.). *Propositional Attitudes*. Oxford UP.

Sistema d'avaluació

Exercicis setmanals (40%) i treball final (60%).

Estat Modern i Democràcia

Matèria: *Filosofia Política* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Francisco López Frías*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Oferir informació sistemàtica sobre les qüestions fonamentals de l'Estat modern i la democràcia, fixant els conceptes elementals que permetin comprendre els supòsits bàsics del programa.

Temari

1. La gènesi de l'estat modern i les seves etapes
2. El contracte social
3. Insuficiències del contractualisme clàssic
4. L'utilitarisme
5. El liberalisme: la democràcia liberal
6. Liberalisme i democràcia
7. Les crítiques a la teoria general del contracte
8. L'Estat democràtic i la seva evolució
9. Teoria econòmica de la democràcia
10. La crisi parlamentària i l'estat de benestar

Bibliografia bàsica

CHEVALIER, J. J. *Los grandes textos políticos*. Madrid: Aguilar, 1981.
 DÍAZ, E.; RUIZ MIGUEL, A. *Filosofia política II: Teoría del Estado*. Madrid: Trota, 1996.
 JASAY, A. de. *El estado*. Madrid: Alianza Editorial 1993.
 RODRÍGUEZ ADRADOS, F. *Historia de la democracia. De Solón a nuestros días*. Barcelona: Temas de Hoy, 1997.
 VALLESPÍN, F. *Nuevas teorías del contrato social: J. Rawls, R. Nozick y J. Buchanan*. Madrid: Alianza Editorial, 1995.

Sistema d'avaluació

Examen, treball i participació en seminaris (dues opcions a escollir).

Justícia, Política i Mercat**Matèria:** Filosofia Política**Cicle:** II**Tipus:** optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre**Hores setmanals:** Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx** 2**Departament:** Filosofia Teorètica i Pràctica**Professorat:** J. M. Bermudo Àvila**Llengua:** català**Grup:** A1**Temari**

El curs té com a objecte l'anàlisi contextualitzada del debat actual sobre la justícia. El gruix del programa estarà orientat a establir la relació entre diverses teories de la justícia d'autors contemporanis i les seves concepcions politico-socials. S'abordaran textos recents d'autors representatius de posicions ideològiques diverses, del liberalisme i l'utilitarisme al socialisme i el marxisme, com ara R. Nozick, J. Rawls, B. Barry, O. Höffe, A. Heller, J. Habermas, etc.

Bibliografia bàsica**Bibliografia introductòria**

- ACKERMAN, B. A. *Social Justice in the Liberal State*. Yale UP, 1980.
 BARRY, B. *Theories of Justice*. Berkeley: University of California Press, 1989.
 -----, *The Liberal Theory of Justice*. Oxford: Clarendon Press, 1973.
 HELLER, A. *Más allá de la justicia*. Barcelona: Crítica, 1990.
 KERN, L.; MÜLLER, H.P. *La justicia ¿discurso o mercado?* Barcelona: Gedisa, 1992.
 KYMLICKA, W. *Contemporary Political Philosophy. An introduction*. Oxford: Clarendon Press, 1990.
 NOZICK, R. *Anarquía, estado y utopía*. Madrid: FCE, 1988.
 PETIT, T. *Judgin Justice*. Londres: Rotledge & Keagan Paul, 1980.
 RAWLS, J. *Teoría de la Justicia*. Mèxic: FCE, 1978.
 RYAN, A. (ed.) *Justice*. Oxford UP, 1993.

Sistema d'avaluació

Examen final sobre la matèria i treballs complementaris

Qüestions de Bioètica**Matèria:** Filosofia Política**Cicle:** II**Tipus:** optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre**Hores setmanals:** Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx** 2**Departament:** Filosofia Teorètica i Pràctica**Professorat:** Margarita Boladeras Cucurella**Llengua:** castellà**Grup:** B1**Objectius**

1. Informar sobre els problemes actuals relatius a la bioètica
2. Explicar la terminologia adequada per analitzar-los des d'una perspectiva sociològica i moral.
3. Aprofundir en el raonament de presa de decisions

Temari

1. El concepte de bioètica. Interdisciplinarietat. Diferents paradigmes científics. Perspectives ètiques
2. Deontologia professional. Ètica de les professions: especificitat dels problemes, patrons de conducta, la resposta a situacions noves. Responsabilitat individual i social. Qüestions morals i qüestions legals
3. Pràctica mèdica i investigació mèdica. Les relacions metge-pacient. El consentiment informat. El principi d'autonomia
4. Malalts terminals. Eutanàsia. El principi de la dignitat humana
5. La reproducció assistida. L'avortament
6. L'enginyeria genètica. El projecte Genoma. Altres tecnologies aplicades al món humà

Bibliografia bàsica

- BEUCHAMP; McCULLOUGH. *Ètica mèdica*. Barcelona: Labor, 1987.
 BOLADERAS, M. *Bioètica y derechos fundamentales*. Madrid. Síntesis, 1997.
 SINGER, P. *Ètica i pràctica*. Barcelona: Ariel, 1984.
 SUZUKI, D.; KNUDTSON, P. *GenÈtica*. Madrid: Tecnos, 1989.

Sistema d'avaluació

S'ofereixen dues opcions:

1. Fer un exercici de text al final de semestre (s'hauran d'explicar dos fragments de textos comentats durant el curs).
2. Exposició oral d'un treball i participació en el curs.

Comunitat i Poder

Matèria: *Filosofia Política* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Josep M. Alsina Roca*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Analitzar els diferents elements constitutius del poder polític i la seva relació amb la realitat social.

Temari

El curs està enfocat a estudiar els diversos aspectes que caracteritzen les relacions entre la societat i el poder polític. Es pren com a punt de partida el pensament polític dels autors següents: Aristòtil, Suárez, Bodin, Spinoza i Montesquieu.

1. L'origen del poder
2. Dimensió moral del poder
3. Autoritat i poder
4. Poder i sobirania
5. Tipus de poder
6. La divisió del poder
7. Poder i consens social
8. Límits del poder
9. Obediència i resistència al poder

Bibliografia bàsica

- ARISTÒTIL. *Política*. Madrid: Gredos, 1988.
 BODIN, J. *Los seis libros de la república*. Madrid: Tecnos, 1985.
 MONTESQUIEU. *Del espíritu de las leyes*. Madrid: Tecnos, 1985.
 SPINOZA, B. *Tratado político*. Madrid: Alianza Editorial, 1986.
 - - - - - *Tratado teológico-político*. Madrid: Alianza Editorial, 1986.
 SUÁREZ, F. *De legibus*. Madrid: CSIC, 1971. [Edició bilingüe].
 - - - - - *Defensio fidei*. Madrid: CSIC, 1965. [Edició bilingüe].
 - - - - - *Deiuramiento fidelitatis*. Madrid: CSIC, 1978. [Edició bilingüe].

Sistema d'avaluació

Examen escrit.

Els alumnes hauran de fer un treball monogràfic sobre un dels temes anteriors agafant com a referència, preferentment, algun dels autors esmentats abans.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Lectura obligatòria per seguir el curs: la *Política* d'Aristòtil i els tractats polítics de Spinoza.

Temes d'Història de la Ciència: La ciència en el segle XVIII

Matèria: *Història de la Ciència* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *José Romo Feito*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

L'objectiu del curs és proporcionar a l'alumnat una introducció al pensament científic del segle XVIII.

Temari

El curs examinarà els temes més fonamentals de les ciències físiques i les ciències de la vida del segle XVIII. Pel que fa al primer apartat, ens ocuparem, entre d'altres temes, del desenvolupament de la física experimental i la revolució química associada al nom de Lavoisier. En l'àmbit de les ciències de la vida i les disciplines connexes, abordarem el problema de la generació, i també la introducció de la perspectiva temporal en l'estudi de la naturalesa.

Bibliografia bàsica

- GOULD, S. *La flecha del tiempo*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
 HANKINS, T. L. *Ciencia e Ilustración*. Madrid: Siglo XXI, 1988.
 IGLESIAS, M. *El pensamiento de Montesquieu. Política y ciencia natural*. Madrid: Alianza Editorial, 1984.
 MASON, S. F. *Historia de las ciencias: 3. La ciencia del siglo XVIII*. Madrid: Alianza Editorial, 1985.
 VOLTAIRE. *Cartas filosóficas*. Madrid: Alianza Editorial, 1988.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

S'aconsella haver cursat prèviament Història de la Ciència I i Història de la Ciència II.

Temes d'Història de la Filosofia: Tragèdia Àtica i Filosofia, I

Matèria: <i>Història de la Filosofia</i>	Cicle: II
Tipus: <i>optativa</i> Crèdits: 6 Període lectiu: <i>1r semestre</i>	
Hores setmanals: <i>Teòriques 2</i> <i>Pràctiques —</i> <i>Despatx 2</i>	
Departament: <i>Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura</i>	
Professorat: <i>Antonio Alegre Gorri</i>	
Llengua: <i>castellà</i>	Grup: B1

Objectius

Penetrar, en la mesura que es pugui, en la sensibilitat de la cultura i la filosofia de la Grècia antiga, tenint molt present els factors de l'oralitat i la representació.

Temari

La tremenda essència de la conflictivitat, de la guerra (*pólemos*) humana en tots els sentits, idea tan ben expressada pel genial Heràclit, es va intentar solucionar en el segle V aC, a Grècia, i sobretot a Atenes, de tres formes diferents:

1. Mitjançant la democràcia, que, per mitjà de la llei, regula els conflictes.
2. Mitjançant la tragèdia, que expressa els conflictes, però intenta regular-los per mitjà de la publicitat representativa.
3. Mitjançant la filosofia, aquesta dialèctica unificadora que assoleix la multicitat amb Aristòtil.

Hi ha estructures de comportament i de relació universals? Per què, llavors, sols de manera magistral els expressaren els tràgics atenesos? Té molt a veure amb el pas, a tots els nivells, del caos al cosmos, de l'anomia a la llei. La tragèdia àtica ha estat, és i serà font de reflexió inesgotable. Tindrem en compte en aquest curs, sens dubte, les diverses potents teories sobre la tragèdia, com ara les de Goethe, Hölderlin, Nietzsche, René Girard, etc. Però fem una cosa que és important. De vegades, es teoritza sobre teories sobre la tragèdia àtica sense conèixer-ne els textos directes. La dinàmica serà:

1. Llegir totes les tragèdies àtiques conservades.
2. Reflexionar-hi des de les diverses teories, però, sobretot, des de les teories dels grecs.

Desitjo ensenyar el "model antic", és a dir, com els grecs entenen els seus avantpassats recents i/o contemporanis: per això hem de llegir els diàlegs de Plató on hi hagi notícies sobre els tràgics o els diàlegs constructius "en forma de tragèdia"; i, òbviament, s'haurà de treballar la *Poètica* d'Aristòtil.

Recomanacions

Seria interessant assistir a alguns cursos sobre cultura i religiositat gregues que s'imparteixen a la Facultat de Filologia Grega, i a d'altres d'antropologia cultural. Al començament del curs es donaran indicacions respecte a això.

Bibliografia bàsica**1. Fonts**

Totes les tragèdies d'Esquil, Sòfocles i Eurípides. Afortunadament totes estan traduïdes al castellà a Gredos, Madrid. N'hi ha moltes de traduïdes al català a la Bernat Metge de Barcelona. Són esplèndides les traduccions franceses de Les Belles Lettres.

ARISTÒFANES. *Comèdies*. Barcelona: Bernat Metge, Vol. V.

ARISTÒTIL. *Poètica*. Madrid: Gredos; Barcelona: Bernat Metge

PLATÓ. Els diàlegs que parlen de la tragèdia.

2. Bibliografia secundària

ALSINA CLOTA, J. *Tragedia, religión y mito entre los griegos*. Barcelona: Labor.

BENJAMIN, W. *El origen del drama barroco alemán*. Madrid: Taurus, 1990.

BOWRA, C. M. *La Atenas de Pericles*. Madrid: Alianza, 1983.

BURKHARDT, J. *Historia de la cultura griega*. Barcelona: Iberia, 1974.

DODDS, E. R. *Los griegos y lo irracional*. Madrid: Alianza, 1985.

KAUFMANN, J. *Tragedia y filosofía*. Barcelona: Seix Barral.

LESKY. *La tragedia griega*. Barcelona: Labor.

-----, *Historia de la literatura griega*. Madrid: Gredos.

MIRALLES, C. *Esquilo, política y tragedia*. Barcelona: Ariel.

NIETZSCHE. *El nacimiento de la tragedia*. Madrid: Alianza.

RODRÍGUEZ ADRADOS, F. *Fiesta, comedia y tragedia*. Madrid: Alianza, 1983.

Es donarà més bibliografia detallada al llarg del curs.

Sistema d'avaluació

El sistema d'avaluació es donarà als alumnes al començament del curs.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

M'interessa l'avaluació continuada per l'assistència i les lectures per fomentar l'oralitat i la representació.

Temes d'Història de la Filosofia: Tragèdia Àtica i Filosofia, II**Matèria:** *Història de la Filosofia***Cicle:** II**Tipus:** *optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *2n semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques —*   *Despatx 2***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *Antonio Alegre Gorri***Llengua:** *castellà***Grup:** B1**Objectius**

Penetrar, en la mesura que es pugui, en la sensibilitat de la cultura i la filosofia de la Grècia antiga, tenint molt present els factors de l'oralitat i la representació.

Temari

La tremenda essència de la conflictivitat, de la guerra (*pólemos*) humana en tots els sentits, idea tan ben expressada pel genial Heràclit, es va intentar solucionar en el segle V aC, a Grècia, i sobretot a Atenes, de tres formes diferents:

1. Mitjançant la democràcia, que, per mitjà de la llei, regula els conflictes.
2. Mitjançant la tragèdia, que expressa els conflictes, però intenta regular-los per mitjà de la publicitat representativa.
3. Mitjançant la filosofia, aquesta dialèctica unificadora que assoleix la unitat amb Aristòtil.

Hi ha estructures de comportament i de relació universals? Per què, llavors, sols de manera magistral els expressaren els tràgics atenesos? Té molt a veure amb el pas, a tots els nivells, del caos al cosmos, de l'anomia a la llei. La tragèdia àtica ha estat, és i serà font de reflexió inesgotable. Tindrem en compte en aquest curs, sens dubte, les diverses potents teories sobre la tragèdia, com ara les de Goethe, Hölderlin, Nietzsche, René Girard, etc. Però fem una cosa que és important. De vegades, es teoritza sobre teories sobre la tragèdia àtica sense conèixer-ne els textos directes. La dinàmica serà:

1. Llegir totes les tragèdies àtiques conservades.
2. Reflexionar-hi des de les diverses teories, però, sobretot, des de les teories dels grecs.

Desitjo ensenyar el "model antic", és a dir, com els grecs entenen els seus avantpassats recents i/o contemporanis: per això hem de llegir els diàlegs de Plató on hi hagi notícies sobre els tràgics o els diàlegs constructius "en forma de tragèdia"; i, òbviament, s'haurà de treballar la *Poètica* d'Aristòtil.

Recomanacions

Seria interessant assistir a alguns cursos sobre cultura i religiositat gregues que s'imparteixen a la Facultat de Filologia Grega, i a d'altres d'antropologia cultural. Al començament del curs es donaran indicacions respecte a això.

Bibliografia bàsica**1. Fonts**

Totes les tragèdies d'Esquil, Sòfocles i Eurípides. Afortunadament totes estan traduïdes al castellà a Gredos, Madrid. N'hi ha moltes de traduïdes al català a la Bernat Metge de Barcelona. Són esplèndides les traduccions franceses de Les Belles Lettres.

ARISTÒFANES. *Comèdies*. Barcelona: Bernat Metge, Vol. V.

ARISTÒTIL. *Poètica*. Madrid: Gredops; Barcelona: Bernat Metge

PLATÓ. Els diàlegs que parlen de la tragèdia.

2. Bibliografia secundària

ALSINA CLOTA, J. *Tragedia, religión y mito entre los griegos*. Barcelona: Labor.

BENJAMIN, W. *El origen del drama barroco alemán*. Madrid: Taurus, 1990.

BOWRA, C. M. *La Atenas de Pericles*. Madrid: Alianza, 1983.

BURKHARDT, J. *Historia de la cultura griega*. Barcelona: Iberia, 1974.

DODDS, E. R. *Los griegos y lo irracional*. Madrid: Alianza, 1985.

KAUFMANN, *Tragedia y filosofía*. Barcelona: Seix Barral.

LESKY. *La tragedia griega*. Barcelona: Labor.

----- *Historia de la literatura griega*. Madrid: Gredos.

MIRALLES, C. *Esquilo, política y tragedia*. Barcelona: Ariel.

NIETZSCHE. *El nacimiento de la tragedia*. Madrid: Alianza.

RODRÍGUEZ ADRADOS, F. *Fiesta, comedia y tragedia*. Madrid: Alianza, 1983.

Es donarà més bibliografia detallada al llarg del curs.

Sistema d'avaluació

El sistema d'avaluació es donarà als alumnes al començament del curs.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

M'interessa l'avaluació continuada per l'assistència i les lectures per fomentar l'oralitat i la representació.

Temes d'Història de la Filosofia: La República de Plató, I

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Felipe Martínez Marzosa*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Introduir a la problemàtica de com es llegeix un diàleg de Plató.

Temari

Seguiment del diàleg *La República* amb especial atenció a la unitat entre forma de diàleg i contingut.

Bibliografia bàsica

Text de Plató en qualsevol edició seriosa; per exemple: *Les Belles Lletres* (grec-francès), Loeb (grec-anglès).
 MARTÍNEZ MARZOSA, F. *Ser y diálogo. Leer a Platón*. Madrid, 1996.

Sistema d'avaluació

Prova escrita final, a la qual, només en acord comú entre estudiants i professor es podran afegir altres elements.

Temes d'Història de la Filosofia: La República de Plató, II

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Felipe Martínez Marzosa*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Temari

Continuar amb la introducció a la problemàtica de com es llegeix un diàleg de Plató.

Bibliografia bàsica

La mateixa de *La República* de Plató I

Sistema d'avaluació

Prova escrita final, a la qual, només en acord comú entre estudiants i professor, es podran afegir altres elements.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

A aquells alumnes que no hagin seguit *La República* de Plató I se'ls recomana que demanin al professor orientacions específiques abans d'iniciar-se les classes de la present assignatura.

Temes d'Història de la Filosofia: Arnau de Vilanova i Filosofia III**Matèria:** *Història de la Filosofia***Cicle:** II**Tipus:** *optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *1r semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques —*   *Despatx 2***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *Francesc Fortuny Bonet***Llengua:** *català***Grup:** B1**Temari**

Arnau de Vilanova (c. 1240 - Gènova, 1311) va ser professionalment metge de reis i de papes, i professor de medicina a Montpeller. El seu coneixement de l'àrab i de l'hebreu li va permetre incidir amb força en la temàtica de la medicina teòrica, a la qual aportà com a novetat més pròpia un intent de quantificació farmacològica.

Malgrat que en vida va ser un metge de fama a tot Europa, ha estat més conegut arreu del món històricament com a reformador religiós cristià. Home d'una fe molt sincera i conseqüent, va dedicar els seus darrers dotze anys de vida a una activitat de cura i quasi d'higiene espiritual, que ell no deslligava gens de la seva activitat mèdica professional. I en aquesta faceta, els qui amb més estima l'han tingut en compte l'han titllat de boig il·luminat, i d'altres, simplement d'entabanador de mala fe. La inquisició el va damnar *post mortem* el 1316.

Malgrat tot, la seva figura no és tan aïllada i estrafolària com podria semblar. D'una banda i amb certesa, s'inscriu dintre dels corrents pauperístics medievals, que culminen amb els franciscans Peire Joan Olieu (*Olivei*), Miquel de Cesena i G. d'Occam. D'altra banda potser també s'inscriu en la nova epistemologia que es va gestant al llarg de tota la baixa edat mitjana. Sobre aquest punt i la seva incidència, àdhuc política, se centrarà el curs.

Bibliografia bàsica

No s'ha de matricular en el curs qui no hagi llegit ja almenys una d'aquestes obres:

COLOMER, E. *Filosofia catalana medieval*. Barcelona: 1996.

DAMIATA, M. *Guglielmo d'Ockham: povertà e potere*. Florència: 1978-79, vol. I i II.

Mc VAUGH. "The Development of Medieval Pharmaceutical Theory". A: *Aranldi de Villanova Opera Omnia Medica*, II: *Aphorismi de gradibus*. Granada-Barcelona: 1975. pàg. 1-136 i 327-334.

POU I MARTÍ, J. M. *Visionarios, beguinos y fraticelos catalanes*. Vic:1930. (Reedic. Madrid: 1991).

REEVES, M. *The influence of prophecy in the later Middle Ages. A study in Joachimism*. Oxford: 1969.

SANTI, F. *Arnau de Vilanova: L'obra espiritual*. València: 1986.

VV.AA. *Actes de la trobada internacional d'estudis sobre A. de V.* Barcelona: 1995.

VV.AA. *Chi erano gli spirituali?*. Assis: 1996.

Sistema d'avaluació

Des del primer dia es demanarà que hom s'inscriuï en un petit grup de recerca especialitzada amb vista a assolir uns resultats verament nous en els camps avui per avui oberts.

Genèricament l'atenció se centrarà en les àrees cosmovisional, metafísica, epistemològica, físicomèdica i sociopolítica. Cada hora de classe comportarà com a mínim cinc hores de treball personal, amb ús dels coneixements instrumentals adequats. Caldrà lliurar resultats parcials

en terminis fixats. Es discutirà de cada informe en els aspectes de recerca positiva, epistemològica, lògica de l'exposició i redacció d'informes científics. Qui perdi el ritme quedarà automàticament avaluat.

S'esperen resultats publicables, firmats pel professor i el/s col·laborador/s l'aportació del/s qual/s no sigui merament material. Abans de la publicació, els resultats seran avaluats per l'ERKAL.

Temes d'Història de la Filosofia: Arnau de Vilanova i Filosofia IV**Matèria:** *Història de la Filosofia***Cicle:** II**Tipus:** *optativa*   **Crèdits:** 6   **Període lectiu:** *2n semestre***Hores setmanals:** *Teòriques 2*   *Pràctiques —*   *Despatx 2***Departament:** *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura***Professorat:** *Francoesc Fortuny Bonet***Llengua:** *català***Grup:** B1**Temari**

Arnau de Vilanova (c. 1240 - Gènova, 1311) va ser professionalment metge de reis i de papes, i professor de medicina a Montpeller. El seu coneixement de l'àrab i de l'hebreu li va permetre incidir amb força en la temàtica de la medicina teòrica, a la qual aportà com a novetat més pròpia un intent de quantificació farmacològica.

Malgrat que en vida va ser un metge de fama a tot Europa, ha estat més conegut arreu del món històricament com a reformador religiós cristià. Home d'una fe molt sincera i conseqüent, va dedicar els seus darrers dotze anys de vida a una activitat de cura i quasi d'higiene espiritual, que ell no deslligava gens de la seva activitat mèdica professional. I en aquesta faceta, els qui amb més estima l'han tingut en compte l'han titllat de boig il·luminat, i d'altres, simplement d'entabanador de mala fe. La inquisició el va damnar *post mortem* el 1316.

Malgrat tot, la seva figura no és tan aïllada i estraforària com podria semblar. D'una banda i amb certesa, s'inscriu dintre dels corrents pauperfístics medievals, que culminen amb els franciscans Peire Joan Olieu (*Oliví*), Miquel de Cesena i G. d'Occam. D'altra banda potser també s'inscriu en la nova epistemologia que es va gestant al llarg de tota la baixa edat mitjana. Sobre aquest punt i la seva incidència, àdhuc política, se centrarà el curs.

Bibliografia bàsica

No s'ha de matricular en el curs qui no hagi llegit ja almenys una d'aquestes obres:

COLOMER, E. *Filosofia catalana medieval*. Barcelona: 1996.

DAMIATA, M. *Guglielmo d'Ockham: povertà e potere*. Florència: 1978-79, vol. I i II.

Mc VAUGH, "The Development of Medieval Pharmaceutical Theory". A: *Aranldi de Villanova Opera Omnia Medica, II: Aphorismi de gradibus*. Granada-Barcelona: 1975. p. 1-136 i 327-334.

POU I MARTÍ, J. M. *Visionarios, beguinos y fraticelos catalanes*. Vic:1930. (Reedic. Madrid: 1991).

REEVES, M. *The influence of prophecy in the later Middle Ages. A study in Joachimism*. Oxford: 1969.

SANTI, F. *Arnau de Vilanova: L'obra espiritual*. València: 1986.

VV.AA. *Actes de la trobada internacional d'estudis sobre A. de V.* Barcelona: 1995.

VV.AA. *Chi erano gli spirituali?*. Assís: 1996.

Sistema d'avaluació

Des del primer dia es demanarà que hom s'inscriuï en un petit grup de recerca especialitzada amb vista a assolir uns resultats verament nous en els camps avui per avui oberts.

Genèricament l'atenció se centrarà en les àrees cosmovisional, metafísica, epistemològica, físicomèdica i sociopolítica. Cada hora de classe comportarà com a mínim cinc hores de treball personal, amb ús dels coneixements instrumentals adequats. Caldrà lliurar resultats parcials

en terminis fixats. Es discutirà de cada informe en els aspectes de recerca positiva, epistemològica, lògica de l'exposició i redacció d'informes científics. Qui perdi el ritme quedarà automàticament avaluat.

S'esperen resultats publicables, firmats pel professor i el/s col·laborador/s l'aportació del/s qual/s no sigui merament material. Abans de la publicació, els resultats seran avaluats per l'ERKAL.

Temes d'Història de la Filosofia: Entorn de la memòria

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Fina Birulés*
Llengua: *català* **Grup:** A1

Temari

1. Nietzsche i el paper de l'oblit creador. La responsabilitat com a "memòria de la voluntat"
2. Freud i l'oblit com a esdeveniment
3. Memòria, subjectivitat i acció. Memòria col·lectiva i història
4. La justícia, un antònim de l'oblit? (Derrida)

Bibliografia bàsica

ARENDE, H. *Hombres en tiempos de oscuridad*. Barcelona: Gedisa, 1990.
 DERRIDA, J. *Espectros de Marx*. Madrid: Trotta, 1995.
 FREUD, S. *Psicopatología de la vida cotidiana*. Madrid: Alianza.
 KOSELECK, F. *Futuro pasado*. Barcelona: Paidós, 1993.
 LE GOFF, J. *El orden de la memoria*. Barcelona: Paidós, 1991.
 NIETZSCHE, F. *La genealogía de la moral*. Barcelona: Laia.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Temes d'Història de la Filosofia: La fenomenologia de Heidegger com "anàlisi ontològica del Dasein"

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Francesc Pereña Blasi*
Llengua: *català* **Grup:** A1

Temari

1. Ésser i Temps: Introducció
  - a) Ésser i temps, ésser i *Dasein*
  - b) El mètode fenomenològic: Heidegger i Husserl
  - c) La "destrucció de la història de l'ontologia": Heidegger i Descartes
2. Ésser i Temps: Anàlisi fonamental preparatòria del *Dasein*
  - a) "Existència"
  - b) "Ésser-en-el-món"
  - c) Els existenciaris bàsics
  - d) La "cura" com a "ésser del *Dasein*"
  - e) Realitat i veritat: Heidegger i la tradició

Bibliografia bàsica

HEIDEGGER, M. *Sein und Zeit*. Vol. 2: Gesamtausgabe. Frankfurt: A. M. Klossermann, 1977. (Traducció castellana: *El ser y el tiempo*. México: FCE.)
 BECH, J. M. *La recerca del sentit i de l'experiència del temps*. Barcelona: Anthropos, 1991.
 KISIEL, T. *The Genesis of Heidegger's "Being and Time"*. University of California Press, 1993.
 LEVINAS, E. *En découvrant l'existence avec Husserl et Heidegger*. París: Vrin, 1983.
 PEÑALVER, P. *Del espíritu al tiempo. Lecturas de "El ser y el tiempo" de Heidegger*. Barcelona: Anthropos, 1989.
 PÖGGELER, O. *El camino del pensar de Martin Heidegger*. Madrid: Alianza, 1986.
 VATTIMO, G. *Introducción a Heidegger*. Barcelona: Gedisa, 1986.
 Heidegger: *La voz de tiempos sombríos*. Barcelona: del Serbal, 1991.

Sistema d'avaluació

Es discutirà quan comenci el curs.

Temes d'Història de la Filosofia: Qüestions Kantianes

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Felipe Martínez Marzosa*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Objectius

Filosofar sobre dos temes kantians.

Temari

1. Judicis analítics i judicis sintètics
2. La fórmula de l'imperatiu categòric

Bibliografia bàsica

KANT, I. *Crítica de la razón pura*.
 ----- *Crítica de la razón práctica*.

Sistema d'avaluació

Prova final escrita, a la qual, només en acord comú entre estudiants i professor, es podran afegir altres elements.

Temes d'Història de la Filosofia: El capgirament del Transcendentalisme

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Salvi Turró*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Objectius

El curs tractarà els punts fonamentals de la "inversió" del transcendentalisme en la línia filosòfica que condueix de Schopenhauer a Nietzsche i a la renovació dels motius nietzscheans en el segon Heidegger, a fi de guanyar el rerafons que determina certes polèmiques contemporànies sobre filosofia, modernitat i superació de la modernitat.

Temari

1. Delimitació del projecte i el mètode transcendental
2. Schopenhauer com a lectura psicologista de la filosofia transcendental. Equívocs i conseqüències: voluntat i representació, assumpte dels *Upanishads*, funció soteriològica de l'art, anihilament de la consciència
3. La culminació mitopoeítica del romanticisme: l'òpera wagneriana com a *gesamtes Kunstwerk*. Les paradoxes entre llibertat creadora de l'artista, educació nacional del poble i nova mitologia: *Rheingold versus Parsifal* (o *Tristan versus Tannhäuser*)
4. Confluència dels motius anteriors en Nietzsche: el projecte d'un nou sistema. L'aporia transcendental-empírica com a "fonament" de la reinterpretació de la filosofia com a platonisme: *physis* contra teleologia de la història. L'aporia teòrico-pràctica en l'estatut del sistema: el filòsof com a artista-demiürg
5. L'evolució intel·lectual de Heidegger com a *Wiederholung* del procés anterior. Continuïtat entre Nietzsche i la relectura heideggeriana de la modernitat i de la història de la filosofia en general

Bibliografia bàsica

FINK, E. *Nietzsches Philosophie*. Stuttgart: 1960. (Trad. esp. a Alianza Editorial).
 GREGOR-DELLIN, N. *Richard Wagner*. München: Piper & Co. Verlag, 1980. (Trad. esp. Alianza Música).
 HEIDEGGER, M. *Nietzsche*. Pfullingen: Neske, 1961, (GA, vol. VI).
 JANZ, C. P. *Nietzsches Biographie*. Wien: Hanser Verlag, 1978-1979. (Trad. esp. Alianza Universidad).
 LÖWTH, K. *Von Hegel zu Nietzsche*. Zürich: Europa Verlag, 1941. (Trad. esp. Editorial Sudamericana).
 ----- *Nietzsches Philosophie der ewigen Wiederkehr des Gleichen*. Stuttgart: Kohlhammer Verlag, 1955.
 NOLTE, E. *Nietzsche und der Nietzscheanismus*. Frankfurt: Propyläen, 1990. (Trad. esp. Alianza Universidad).
 PHILOLENKO, A. *Schopenhauer. Une philosophie de la tragédie*. Paris: J. Vrin, 1980. (Trad. esp. Editorial Anthropos).
 ----- *Nietzsche. Le rire et la tragique*. Paris: Librairie Générale, 1995.
 SAFRANSKI, R. *Schopenhauer und die wilden Jahren der Philosophie*. Wien: Hanser Verlag, 1989. (Trad. esp. Alianza Universidad).
 SANS, E. *Richard Wagner et la pensée de Schopenhauer*. Paris: Klincksieck, 1969.

Sistema d'avaluació

Hi haurà una prova escrita al final del semestre. Tanmateix, la nota podrà ser matisada pel lliurament d'algun treball voluntari a determinar i comentar amb el professor.

Codi: 1111972

Temes d'Història de la Filosofia: L'Enciclopèdia de Hegel I (Lògica)

Matèria: *Història de la Filosofia*

Cicle: II

Tipus: *optativa*

Crèdits: 6

Període lectiu: *1r semestre*

Hores setmanals: *Teòriques 2*

Pràctiques —

Despatx 2

Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*

Professorat: *Ramon Valls Plana*

Llengua: *català*

Grup: A1

Objectius

Adquirir un primer coneixement de la primera part de l'última obra escrita de Hegel. Aquest coneixement s'obtindrà mitjançant la lectura comentada a classe d'un conjunt de passatges prèviament seleccionats d'aquella obra.

Temari

1. Posició del sistema hegel·lià vers l'empirisme, el kantisme i el romanticisme
2. Començament subjectiu i objectiu del filosofar
3. Ésser - no res - esdevenir - infinitud
4. Essència - Identitat i distinció (diferència). Primers principis
5. Realitat efectiva
6. Concepte, judici i sil·logisme. Racionalitat subjectiva i objectiva
7. Idea i idealisme. Objecte i mètode de la filosofia

Bibliografia bàsica

HEGEL, G. W. F. *Enciclopedia de las ciencias filosóficas*. Madrid: Alianza Universidad, 1997. (Traducció, presentació i notes de Ramón Valls).

Aquest serà el text bàsic del curs. Cal que els/les alumnes el tinguin a les mans perquè a classe s'hi faran diferents recorreguts. La bibliografia secundària serà indicada a classe.

Sistema d'avaluació

Comentari d'un dels textos estudiats a classe. Caldrà contestar deu preguntes sobre alguns passatges del text i sobre altres qüestions del temari.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

L'assistència habitual a la classe és necessària. Qui no pugui ser-hi, cal que s'abstingui de matricular-se en aquesta assignatura.

Temes d'Història de la Filosofia: L'Enciclopèdia de Hegel II i IH (Natura i esperit)

Matèria: *Història de la Filosofia* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura*
Professorat: *Ramon Valls Plana*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Adquirir un primer coneixement de la primera part de l'última obra escrita de Hegel. Aquest coneixement s'obtindrà mitjançant la lectura comentada a classe d'un conjunt de passatges prèviament seleccionats d'aquella obra.

Temari

1. Transició de de la lògica a la filosofia de la natura
2. Maneres de considerar la natura i concepte d'aquesta. Determinacions pures i determinacions empíriques
3. Concepte d'esperit: l'esperit és la llibertat
4. La *Fenomenologia de l'Esperit* dins l'*Enciclopèdia*
5. Esperit objectiu i dret
6. Moralitat i eticitat; societat civil i estat; les relacions entre estats
7. Política, religió i filosofia. Veritat i clausura del sistema

Bibliografia bàsica

HEGEL, G. W. F. *Enciclopedia de las ciencias filosóficas*. Madrid: Alianza Universidad, 1997. (Traducció, presentació i notes de Ramón Valls)

Aquest serà el text bàsic del curs. Cal que els/les alumnes el tinguin a les mans perquè a classe s'hi faran diferents recorreguts. La bibliografia secundària serà indicada a classe.

Sistema d'avaluació

Comentari d'un dels textos estudiats a classe. Caldrà contestar deu preguntes sobre alguns passatges del text i sobre altres qüestions del temari.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

L'assistència habitual a la classe és necessària. Qui no pugui ser-hi, cal que s'abstingui de matricular-se en aquesta assignatura.

Temes d'Història i Filosofia de la Lògica: El naixement de la Lògica Contemporània

Matèria: *Història i Filosofia de la Lògica* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *Calisto Badesa*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Al començament del segle XX hi ha en Lògica dues línies d'investigació enfrontades: l'algebraica, iniciada per Boole i desenvolupada per Peirce i Schröder, i la que inicia Frege a *Begriffsschriften*. La història recent de la lògica és, en bona part, la història de les dues línies d'investigació i de la seva interrelació. L'objectiu d'aquest curs és explicar les diferències d'aquestes línies d'investigació i mostrar el que deu la lògica contemporània a cadascuna d'aquestes.

Temari

1. Introducció
2. La tradició algebraica
  - a) L'axiomatització del càlcul d'enunciats: Boole, Jevons, Peirce i Schröder
  - b) La teoria de relacions i el desenvolupament de la teoria de la quantificació: De Morgan, Peirce, Schröder i Löwenheim
3. La tradició no algebraica
  - a) Frege i la noció de càlcul deductiu
  - b) La polèmica de Frege amb Schröder

Bibliografia bàsica

BOCHENSKY, I. M. *Historia de la Lógica formal*. Madrid: Gredos, 1996.
 KNEALE, W. & M. *El desarrollo de la lógica*. Madrid: Tecnos, 1972.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Temes d'Història i Filosofia de la Lògica: Teorema de Completesa

Matèria: *Història i Filosofia de la Lògica* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *Calixto Badesa*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Donar a l'alumnat un coneixement raonable dels resultats bàsics sobre la lògica de primer ordre.

Temari

El nucli central està constituït pels teoremes de completeness, de compacitat i de Löwenheim-Skolem per a la lògica de primer ordre i d'una introducció a la lògica de segon ordre. Ens ocuparem també de la relació entre la lògica formal i l'argumentació informal, de diverses maneres d'obtenir teories, del concepte de la teoria axiomàtica i del d'extensió definicional d'una teoria.

Bibliografia bàsica

EBBINGHAUS; FLUM; THOMAS. *Mathematical logic*. Springer-Verlag.
 ENDERTON. *A mathematical introduction to logic*. Academic Press.

Sistema d'avaluació

Exercicis periòdics i examen final.

Temes de Lògica: Teoria Bàsica de Conjunts

Matèria: *Lògica* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1*
Departament: *Lògica, Història i Filosofia de la Ciència*
Professorat: *Ramon Jansana Ferrer*
Llengua: *atalà* **Grup:** B1

Objectius

Desenvolupar els elements bàsics per entendre la noció de *conjunt infinit*.

Temari

1. Ordres i tipus d'ordres
2. Els nombres naturals: principi d'inducció i teorema de recursió
3. Conjunts infinits
4. Conjunts numerables
5. Cardinalitat
6. Axioma d'elecció

Bibliografia bàsica

HABACEK, K.; JECH, T. *Introduction to Set theory*. Marcel Dekker, Inc., 1984.
 MOSCHOVAKIS, Y. N. *Notes on Set Theory*. Springer, 1994.
 VAUGHT, R. L. *Set Theory, an introduction*. Birkhäuser, 1985.

Sistema d'avaluació

Exercicis al llarg del curs i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

El seguiment del curs pressuposa els coneixements del curs Lògica I.

Temes de Lògica: Teoria Axiomàtica de Conjunts

Matèria: Lògica **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència
Professorat: Enriqué Casanovas Ruiz-Fornells
Llengua: castellà **Grup:** B1

Objectius

Presentar la teoria de conjunts des d'una perspectiva axiomàtica i amb un interès especial en l'aritmètica cardinal i ordinal.

Temari

1. Axiomes de la teoria de conjunts
2. Nombres ordinals
3. Nombres cardinals
4. La jerarquia de von Neumann
5. Models interns de la teoria de conjunts

Bibliografia bàsica

KUNEN, K. *Set Theory*. North Holland, 1980.
 MOSCHOVAKIS, T. N. *Notes on set Theory*. Springer, 1994.
 VAUGHT, R. L. *Set Theory, an introduction*. Birkhäuser, 1985.

Sistema d'avaluació

Examen final i exercicis durant el curs.

Temes de Lògica: Teorema d'Incompletesa de Gödel

Matèria: Lògica **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 Pràctiques 1 Despatx 1
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència
Professorat: Joan Bagaria Pigrau
Llengua: català **Grup:** B1

Objectius

Donar una demostració rigorosa del teorema d'incompletesa de Gödel i veure algunes de les seves conseqüències i de les seves aplicacions.

Temari

1. Aritmetització de la sintaxi
2. Conjunts recursius
3. El teorema de Tarski sobre la impossibilitat de definir la veritat
4. El primer teorema d'incompletesa de Gödel
5. El problema de la consistència. El segon teorema d'incompletesa de Gödel
6. Aplicacions

Bibliografia bàsica

ENDERTON, H. B. *Una introducció matemàtica a la lògica*. Universidad Nacional Autónoma de México, 1987
 SMORYNSKI, C. *The incompleteness theorems*. A: BARNISE, J. (ed.). *Handbook of Mathematical Logic*. North-Holland, 1977, pàg. 821-866.
 SMULLYAN, R. *Gödel's incompleteness theorems*. Oxford University Press, 1992. Oxford logic Guides, 19.

Sistema d'avaluació

Exercicis periòdics i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Per seguir aquest curs, cal haver fet abans el curs Computabilitat i Decidibilitat.

Temes de Lògica: Computabilitat i Decidibilitat

Matèria: Lògica **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques 1** **Despatx 1**
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència
Professorat: Ignasi Jané Palau
Llengua: català **Grup:** B1

Objectius

1. Caracteritzar de manera precisa els conceptes informals d'algorisme, de funció calculable i de conjunt o relació decidible
2. Donar les eines bàsiques per a una demostració del teorema d'incompletesa de Gödel

Temari

1. El concepte d'algorisme o procediment rutinari
2. Funcions recursives primitives
3. Funcions recursives
4. Màquines de Turing
5. Equivalència de les diverses caracteritzacions de computabilitat
6. Conjunts recursivament enumerables

Bibliografia bàsica

BOOLOS; JEFFREY. *Computability and Logic*. Cambridge University Press.
 EBBINHAUS; FLUM; THOMAS. *Mathematical Logic*. Springer Verlag.
 HERMES. *Computability, Enumerability and Unsolvability*. Springer Verlag.

Sistema d'avaluació

Exercicis periòdics i examen final.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Aquesta assignatura és un prerrequisit per al curs El Teorema d'Incompletesa de Gödel, del qual és la primera part.

Teologia Natural: Ateisme i Existència de Déu

Matèria: Metafísica **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques —** **Despatx 2**
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Ignasi Guu Andreu
Llengua: castellà **Grup:** B1

Temari

1. Coneixement natural de Déu
2. Ciència i ateisme
3. Déu i la llibertat
4. Els camins de la transcendència intramundana

Bibliografia bàsica

FABOR, C. *Introduzione all'ateismo moderno*. Roma: 1969
 FORMENT, E. *El problema de Dios en la metafísica*. 2a ed. Barcelona: 1988.
 GILSON, E. *Dios y la filosofía*. Buenos Aires: 1945
 GONZÁLEZ, A. L. *Teología natural*. Pamplona: 1985.
 SAYES, J. A. *Ciencia, ateismo y fe en Dios*. Pamplona: 1994.
 VERNEUAX, R. *Lecciones sobre el ateísmo contemporáneo*. Madrid: 1971

Sistema d'avaluació

Examen final i treball optatiu.

Teologia Natural: Déu, Mon i Home

Matèria: *Metafísica* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Eudald Forment Giralt*
Llengua: *castellà* **Grup:** BI

Objectius

Tractament sistemàtic de les solucions sobre els problemes de la naturalesa de Déu.

Temari

1. Definició metafísica de Déu
2. El nom propi de Déu
3. La vida divina
4. El coneixement diví. L'exemplarisme
5. La voluntat divina
6. La potència creadora
7. Déu i el món
8. Déu i l'home
9. Déu i el mal
10. Déu i la llibertat de l'home

Bibliografia bàsica

- CANALS, F. *Historia de la filosofia medieval*. 4a ed. Barcelona: Herder, 1993.
 FORMENT, E. *El problema de Dios en la metafísica*. 2a. ed. Barcelona: PPU, 1988.
 ----- *San Anselmo*. Ediciones del Orto, 1995.
 GARCÍA LÓPEZ. *El conocimiento filosófico de Dios*. Pamplona: Eunsa, 1995.

Sistema d'avaluació

Examen final sobre el temari desenvolupat. Un treball de curs opcional d'un text que l'alumne hagi estudiat durant el curs.

Qüestions de Metafísica: Metafísica i Religió

Matèria: *Metafísica* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José Manuel García de la Mora*
Llengua: *castellà* **Grup:** AI

Objectius

Introduir a la problemàtica filosòfica de la religió.

Temari

1. Delimitacions: metafísica, teologia natural i metafísica de la religió
2. Problemes actuals entorn de l'ateisme i a la secularització
3. Fenomenologia de la creença religiosa
4. Les crítiques clàssiques a la religió
5. La crítica de la religió a l'escola analítica
6. L'hermenèutica del llenguatge religiós

Bibliografia bàsica

- FARRE, L. *Filosofia de la religión*. Buenos Aires: Losada, 1969.
 GOMEZ CAFFARENA, MARTIN VELASCO, J. *Filosofia de la religión*. Madrid: Revista de Occidente, 1973.
 OTTO, RUDOLF. *Lo santo* (diverses edicions en castellà).
 TANNERY, R. H. *La religión en el origen del capitalismo*. Buenos Aires: Déalo, 1959.
 SABADA, JANES. *Lecciones de filosofía de la religión*. Madrid: Mondadori, 1989.

Sistema d'avaluació

Un treball monogràfic i examen final.

Qüestions de Metafísica: La Filosofia de la Religió

Matèria: *Metafísica* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *2n semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *José Manuel García de la Mora*
Llengua: *castellà* **Grup:** A1

Objectius

Iniciació a algunes de les qüestions més debatudes actualment.

Temari

1. L'humanisme a la recerca del seu fonament
2. El procés de l'objectivitat de Déu
3. Experiència religiosa i límits amb la mística
4. Hermenèutica, tradició i pluralisme filosòfic-teològic
5. Indiferentisme i ecumenisme a propòsit de la religió

Bibliografia bàsica

DEMPF, A. *Filosofia cristiana*. Madrid: Fax, 1956.
 STENSON, S. H. *Sentido y no sentido de la religión*. Barcelona: Paidós, 1970.
 THILS, G. *Las religiones no-cristianas*. Barcelona: Península, 1967.
 ZUBIRI, X. *El problema filosòfic de la historia de las religiones*. Madrid: Alianza Editorial.

Sistema d'avaluació

Un treball monogràfic i examen final.

Teoria de la Racionalitat: Mètode i Filosofia Primera en les Filosofies del s. XVII

Matèria: *Teoria del Coneixement* **Cicle:** II
Tipus: *optativa* **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** *1r semestre*
Hores setmanals: *Teòriques 2 Pràctiques — Despatx 2*
Departament: *Filosofia Teorètica i Pràctica*
Professorat: *Jordi Sales*
Llengua: *castellà* **Grup:** B1

Objectius

L'objecte del curs es confrontar una lectura dels textos metodològics del segle XVII amb les caracteritzacions i les valoracions del nostre segle sobre la RA6 Moderna.

Els textos a examinar són: R. Descartes, *Regulae ad directionem ingenii* (ca. 1628), *Discours de la Méthode* (1637), *Geometrie* (1637), *Dioptrique* (1637); Th. Hobbes, cap. 6 del *De corpore* i *Examinatio et Emendatio Mathematicae Hodiernae* (1660); B. de Spinoza, *Tractatus Intellectus Emendatione* (ca. 1661); Arnauld-Nicole, *Logique de Port-Royal* (1662); N. Malebranche, *La Recherche de la Verité* (1674-75) i *Traité de la Nature et de la Grace* (1680); A. Arnauld, *Des Varies et Fausses Idees* (1683); Leibniz, *Meditatione de Cognitione, Veritate et Ideis* (1684) i *Discours de Métaphysique* (1686); J. Locke, *An Essay Concerning Human Understanding* (1689); Leibniz, *Nouveaux Essais sur l'entendement humain* (1701-1704).

Temari

1. El mètode cartesà "entre" la signatura d'una època i una lògica del segle XVII.
2. Els preceptes de la 2a part del *Discours de la Méthode*.
3. Les *Regulae* com a *Tractatus de Methodo*, "ontologia gris" (Marion) i les seves fonts ramistes (Robinet).
4. Mètode, geometria i diòptrica.
5. Mètode, filosofia primera i moral.
6. El sistema hobbesià i la funció de l'*anihilatio mundi*.
7. El cap. 6 del *De corpore*.
8. El sistema spinozista i la teoria de la definició.
9. La construcció d'una lògica cartesiana (Port-Royal).
- 10.-La *recherche de la verité* com a "lògica" cartesiana.
- 11.- La legalitat natural i el "seu altre" al *Traité de la Nature et de la Grace* (1680).
- 12.- La controvèrsia sobre la noció d'idea entre Malebranche, Arnauld, Leibniz i Locke.

Bibliografia bàsica

HEGEL, G. W. *Lecciones sobre la historia de la filosofia*, III, Vol. II: *El periodo del entendimiento pensante*
 CASSIRER, E. *El problema del conocimiento*, vol. II.

Sistema d'avaluació

L'alumne haurà de presentar quatre comentaris de text sobre els autors estudiats i una breu memòria sobre la globalitat de la temàtica del curs.

Teoria de la Racionalitat: Ment i Extensió en les Filosofies del s. XVII

Matèria: Teoria del Coneixement **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 2n semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx:** 2
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: Jordi Sales
Llengua: català **Grup:** B1

Objectius

L'objecte del curs és confrontar una lectura dels textos del segle XVII amb la kantiana analítica dels principis i la fenomenologia husserliana constitutiva de la naturalesa material.

Els textos a examinar són: R. Descartes, *Meditatio VI* (ca. 1641); Th. Hobbes, cap. VII-XIV del *De corpore*; B. de Spinoza, *Ethica*, II, escoli de la prop. XIII; Leibniz, *Monadologia* (1714), §§ 50-81; J. Locke, *An Essay Concerning Human Understanding* (1689); Kant, *KrV* (1781) I, 2a. part, 1a divisió, llibre II, cap. II; E. Husserl: *Ideen...*, II, *Phänomenologische Untersuchung zur Konstitution*, secc. 1a (1912-1925) i *Notizen zur Raums Konstitution* (maig 1934).

Temari

1. El *cogito* cartesià i les seves interpretacions
2. La funció de la *Meditatio VI* en el sistema cartesià
3. La teoria de la matèria-extensió
4. Les nocions hobbesianes d'espai, cos, lloc i *conatus*
5. La situació de la física en el sistema de l'*Ethica* spinozista
6. "Mihi igitur animus est Componere Elementa de Mente, quemadmodum Euclides de Magnitudine et Figura, et Hobbius de Corpore seu Moto fecit" (Leibniz, 1671)
7. El diàleg entre Kant i Leibniz en el sistema de Principis de la *KrV*
8. El diàleg entre Husserl i la modernitat filosòfica sobre la idea de naturalesa

Bibliografia bàsica

HEGEL, G.W. *Lecciones sobre la historia de la filosofía*, III.
 CASSIRER, E. *El problema del conocimiento*, vols. II i III.
 SALES, J. *Coneixement i Situació*, Barcelona, PPU, 1990.

Sistema d'avaluació

L'alumne haurà de presentar quatre comentaris de text sobre els autors estudiats i una breu memòria sobre la globalitat de la temàtica del curs.

Crítica del Coneixement: Introducció a la Fenomenologia de Husserl

Matèria: Teoria del Coneixement **Cicle:** II
Tipus: optativa **Crèdits:** 6 **Període lectiu:** 1r semestre
Hores setmanals: Teòriques 2 **Pràctiques** — **Despatx:** 2
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica
Professorat: José Luis Arce Carrascoso
Llengua: castellà **Grup:** A1

Objectius

Coneixement de les qüestions medul·lars de la fenomenologia husserliana en relació amb els problemes crítics. Estudi de la Fenomenologia com a moviment filosòfic crucial per al desenvolupament de la crítica filosòfica de segle XX.

Temari

Fenomenologia i teoria del coneixement

1. Context històric i problemàtic de la Fenomenologia
2. La filosofia com a ciència estricta: la Fenomenologia davant del naturalisme i de l'historicisme
3. El mètode husserlià: l'*epoché* i la reducció
4. Els grans temes de la Fenomenologia: significació i veritat. Consciència i intencionalitat
5. La Fenomenologia seguint les *Meditacions cartesianes*
6. El desenvolupament de la Fenomenologia: el món de la vida, la història i el llenguatge

Bibliografia bàsica

HUSSERL, E. *La filosofía como ciencia estricta*. Buenos Aires: 1960.
 ..... *La idea de la Fenomenología*. Madrid: FCE, 1962.
 ..... *Meditaciones cartesianas*. Salamanca: EP, 1979.
 ..... *Crisis de las ciencias europeas*. Barcelona: Crítica, 1991.

Sistema d'avaluació

Examen.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

El curs incidirà molt especialment en l'anàlisi dels textos fonamentals.

**ASSIGNATURES OPTATIVES DE SEGON CICLE
PREVISTES PER AL CURS 1998-99**

2.1 Antropologia Filosòfica Contemporània	12	
Antropologia Filosòfica Contemporània: (Pendent títol)	6	A. González
Antropologia Filosòfica Contemporània: (Pendent títol)	6	M. Morey
2.2 Estètica	12	
Estètica: Estètica del Romanticisme Alemany	6	D. Estrada
Estètica: Teories de l'Art	6	E. Lynch
2.3 Ètica	24	
Ètica i sensibilitat	6	N. Bilbeny
Qüestions fonamentals de Bioètica	6	A. Sánchez Pascual
Idees sobre la naturalesa humana	6	M. Mauri
Els sentiments morals	6	M. Mauri
2.4 Filosofia Contemporània	36	
Història de la Filosofia Contemporània: Parataxi	6	A. Aguilera
Història de la Filosofia Contemporània: Crítica, experiència i negació	6	J. M. Bech
Història de la Filosofia Contemporània: Introducció a la Filosofia de Gadamer	6	C. Revilla
Història de la Filosofia Contemporània: Lectura de Simone Weil i Maria Zambrano	6	C. Revilla
Història de la Filosofia Contemporània: Pensament i crisi	6	S. López Petit
Història de la Filosofia Contemporània: Pensament i decisió	6	S. López Petit
2.5 Filosofia de la Ciència	12	
Temes de Filosofia de la Ciència: Causalitat I	6	M. Campos Havidich
Temes de Filosofia de la Ciència: Causalitat II	6	M. Campos Havidich
2.6 Filosofia de la Natura	12	
Temes de Cosmologia: L'Espai	6	J. M. Petri
Temes de Cosmologia: El Temps	6	A. Prevosti

2.7 Filosofia del Llenguatge	12	
Temes de Filosofia del Llenguatge: Modalitat i Llenguatge	6	M. Pérez Otero
Temes de Filosofia del Llenguatge: Ments i Màquines	6	J. Macià
2.8 Filosofia Política	24	
Política, ètica i economia	6	F. López Frias
Llibertat, igualtat i justícia	6	M. Bermudo
Bioètica i drets humans	6	M. Boladeras
El romanticisme social	6	J. M. Alsina
2.9 Història de la Ciència	12	
Temes d'Història de la Ciència: Aspectes de la revolució científica	6	J. Romo
2.10 Història de la Filosofia	72	
Temes d'Història de la Filosofia: Plató i els Poetes	6	A. Alegre
Temes d'Història de la Filosofia: Plató i la Dialèctica	6	A. Alegre
Temes d'Història de la Filosofia: Qüestions del Diàleg de Plató, I	6	F. Martínez Marzoa
Temes d'Història de la Filosofia: Qüestions del Diàleg de Plató, II	6	F. Martínez Marzoa
Temes d'Història de la Filosofia: La pragmàtica de la Filosofia Medieval, I	6	F. Fortuny
Temes d'Història de la Filosofia: La pragmàtica de la Filosofia Medieval, II	6	F. Fortuny
Temes d'Història de la Filosofia: La recepció de Copèrnic (1543-1584)	6	M. A. Granada
Temes d'Història de la Filosofia: La recepció i el desenvolupament de Copèrnic en Giordano Bruno	6	M. A. Granada
Temes d'Història de la Filosofia: Problemes Kantians	6	F. Martínez Marzoa
Temes d'Història de la Filosofia: El mètode de Descartes: Les Regulæ	6	S. Turró
Temes d'Història de la Filosofia: Lectura de l'Enciclopèdia de Hegel I	6	R. Valis
Temes d'Història de la Filosofia: Lectura de l'Enciclopèdia de Hegel II	6	R. Valls
2.11 Història i Filosofia de la Lògica	12	
Temes d'Història i Filosofia de la Lògica: Teorema de Completesa	6	
Temes d'Història i Filosofia de la Lògica: Història de la Lògica	6	
2.12 Lògica	24	
Temes de Lògica: Lògica modal	6	
Temes de Lògica: Teories i models	6	
Temes de Lògica: Teoria Bàsica de Conjunts	6	
Temes de Lògica: Què són els nombres?	6	

2.13 Metafísica	24	
Teologia Natural: Existència de Déu	6	I. Guiu
Teologia Natural: Naturalesa de Déu	6	E. Forment
Qüestions de Metafísica: La Filosofia de la Religió, I	6	J. M. G. de la Mora
Qüestions de Metafísica: La Filosofia de la Religió, II	6	J. M. G. de la Mora
2.14 Teoria del Coneixement	24	
Teoria de la Racionalitat: El plantejament racionalista	6	J. L. Arce
Teoria de la Racionalitat: Raó i metafísica en Kant	6	J. L. Arce
Crítica del Coneixement: Temes platònics i cartesians	6	J. Sales
Crítica del Coneixement: Temes kantians i fenomenològics	6	J. Sales